

**SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA NR 1
IM. STANISŁAWA WIECHOWICZA
W KRAKOWIE**

PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW TEORETYCZNYCH:

- 1. UMUZYKALNIENIA - dzieci w wieku przedszkolnym**
- 2. RYTMIKI – w klasach 1 – 3**
- 3. KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach 1 – 3**
- 4. KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach 4 – 6**
- 5. KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach I – IV**
- 6. AUDYCJI MUZYCZNYCH – w klasach 4(II) – 6(IV)**

Autorzy - Nauczyciele Sekcji Teoretycznej Szkoły Muzycznej I St. nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie (w porządku alfabetycznym):

Jolanta Błażejewska

Wanda Domka – Krzak

Małgorzata Kafara

Barbara Karpała

Michał Kluzowicz (kierownik sekcji teoretycznej)

Katarzyna Łętowska

Wanda Nikodemowicz

Barbara Pieczara

TREŚĆ	STRONA
1. WPROWADZENIE	4
1.1. Słowo wstępne	4
1.2. Typ szkoły artystycznej	4
1.3. Etapy edukacyjne i specyfika bloków przedmiotowych z uwzględnieniem zakresu kształcenia	4
2. UMUZYKALNIENIE - DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM	5 - 17
2.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.2	5
2.2. Szczegółowe cele edukacyjne	5
2.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	5
2.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	8
2.5. Opis założonych osiągnięć ucznia	7
2.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	9
2.7. Zestawienie – tabela	9
3. RYTMIKA – W KLASACH 1 – 3	18 - 38
3.1. Cele nauczania i szczegółowe cele edukacyjne	18
3.2. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	18
3.3. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	22
3.4. Opis założonych osiągnięć ucznia	23
3.5. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	25
3.6. Zestawienie – tabela	25
4. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH 1 – 3	39 - 48
4.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.4	39
4.2. Szczegółowe cele edukacyjne	39
4.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	39
4.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	40
4.5. Opis założonych osiągnięć ucznia	40
4.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	41
4.7. Zestawienie – tabela	42

5. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH 4 – 6	49 - 64
5.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.5	49
5.2. Szczegółowe cele edukacyjne	49
5.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	49
5.4. Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	50
5.5. Opis założonych osiągnięć ucznia	51
5.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	51
5.7. Zestawienie – tabela	52
6. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH I - IV	64 - 83
6.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.6	64
6.2. Szczegółowe cele edukacyjne	64
6.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	65
6.4. Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	66
6.5. Opis założonych osiągnięć ucznia	66
6.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	67
6.7. Zestawienie – tabela	67
7. AUDYCJE MUZYCZNE – W KLASACH 4(II) – 6(IV)	83 - 94
7.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.7	83
7.2. Szczegółowe cele edukacyjne	83
7.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	84
7.4. Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	85
7.5. Opis założonych osiągnięć ucznia	85
7.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)	86
7.7. Zestawienie – tabela	86
8. ZAKOŃCZENIE – PODSUMOWANIE OPRACOWANIA	94

1. WPROWADZENIE

1.1. Słowo wstępne

Niniejsze opracowanie powstało na bazie wieloletnich doświadczeń pedagogów Szkoły Muzycznej I St. Nr 1 w Krakowie. Zawarte w nim materiały powstawały na przestrzeni kilku ostatnich lat – są fragmentami poprzednich Programów Nauczania, spisanyymi doświadczeniami poszczególnych nauczycieli przedmiotów teoretycznych, opisami szczegółowych planów pracy.

Opracowanie ma służyć wyłącznie jako Program Nauczania w Szkole Muzycznej I St. Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie - odnosi się bezpośrednio do specyfiki szkoły, a tym samym nie posiada cech uniwersalnej metody pedagogicznej czy uniwersalnego programu nauczania.

1.2. Typ szkoły artystycznej

Typ szkoły:

Szkoła Muzyczna I stopnia prowadząca naukę w trzech działach:

Dziale przedszkolnym

Sześćioletnim cyklu nauczania

Czteroletnim cyklu nauczania

1.3. Etapy edukacyjne i specyfika bloków przedmiotowych z uwzględnieniem zakresu kształcenia

Opis działów:

DZIAŁ PRZEDSZKOLNY

Obejmuje dzieci w wieku od 4 do 6 lat, zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu, przed i po południu (do wyboru) i obejmują:

- Zajęcia muzyczno - ruchowe,
- Chórek,
- Zespół perkusyjny

6 - CIO LETNI CYKL NAUCZANIA

- Zajęcia grupowe:

Kształcenie słuchu 2x w tygodniu po 45'

Rytmika 1x w tygodniu - 45'

Audycje muzyczne 1x w tygodniu (od 4 klasy)

Ponadto nadobowiązkowo:

Chórek dziecięcy klas 1 - 3 1x w tygodniu - 45'

4 LETNI CYKL NAUCZANIA

- Zajęcia grupowe:

Kształcenie słuchu 2x w tygodniu po 45' Audycje muzyczne 1x w tygodniu (od II klasy)

2. UMUZYKALNIENIE - DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

2.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.2

Umuzycznianie dzieci w wieku przedszkolnym stanowi integralną część systemu kształcenia muzycznego. Przyjmowanie dzieci odbywa się na podstawie zapisów. Po rozmowie kwalifikacyjnej uczniowie przyjmowani są w zależności od liczby wolnych miejsc.

Zajęcia w Dziale Wychowania Przedszkolnego obejmują:

1. Obowiązkowe zajęcia muzyczno – ruchowe

- Grupa młodsza (4-5 lat)
- Grupa starsza (6 lat)

Charakterystyka: zajęcia prowadzone w grupach 15-20 dzieci pod kierunkiem nauczyciela. Odbywają się dwa razy w tygodniu, trwają 45 minut.

2. Zajęcia nadobowiązkowe: chórek przedszkolny oraz zespół perkusyjny

Charakterystyka: zajęcia odbywają się raz w tygodniu, trwają 45 minut. W zajęciach biorą udział dzieci ze starszej grupy, utalentowane muzycznie, wytypowane przez nauczyciela prowadzącego.

2.2. Szczegółowe cele edukacyjne

Cele zajęć umuzykniających dla dzieci w wieku przedszkolnym:

1. Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka
2. Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej
3. Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności muzycznych
4. Rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki
5. Przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej
6. Kształtowanie cech osobowości szczególnie przydatnych w dalszym procesie rozwoju muzycznego.
7. Rozwijanie dyspozycji słuchowo - głosowych oraz słuchowo - ruchowych
8. Kształcenie poczucia rytmu, estetyki ruchowej
9. Kształcenie słuchu
10. Rozwijanie inwencji twórczej
11. Kształcenie nawyku słuchania muzyki i reagowania na jej elementy wyrazowe

2.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

Typy ćwiczeń:

1. Ćwiczenia integracyjne:

- Poznawanie kolegów, nauczyciela
- Poznanie układu sali

2. Ćwiczenia porządkowe:

- „Pociąg”, pary, koło, szereg, rozsypka
- Trójki, czwórki, koło po troje, czworo dzieci, dwa koła współśrodkowe

3. „Ćwiczenia wstępne”:

- Marsz, bieg, podskoki (z nogi na nogę) - utrzymywanie regularnych odstępów pomiędzy dziećmi w kole

4. Ćwiczenia ruchowe:

- Kształtowanie prawidłowej postawy w czasie chodzenia, stania, leżenia na dywanie, w siadach na krześle, na podłodze
- Swobodnie i w ustawieniu zorganizowanym (w kole, parami, w szeregu, w rozsympce)
- Kształcenie prawidłowej postawy w czasie marszu, biegu, podskoków obunóż a następnie z nogi na nogę
- Kształcenie prawidłowej postawy podczas wykonywania wartości rytmicznych
- Reakcja na sygnały dźwiękowe, słowne, wzrokowe, inne np. zmiana kierunku ruchu, podejście do pianina
- Układy ruchowe do piosenek
- Zabawy taneczne z muzyką
- Ćwiczenia gimnastyczne z przyborami (szarfy, woreczki, chustki, piłki, obręcze), które rozwijają poszczególne grupy mięśniowe (stóp, nóg, brzucha, grzbietu, ramion, rąk)
- Ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne
- Improwizacja ruchowa na zadany temat

5. Piosenka:

- Korygowanie postawy podczas śpiewu
- Ćwiczenia oddechowe
- Ćwiczenia ortofoniczne i dykcyjne
- Ćwiczenia emisyjne
- Ćwiczenia prawidłowej intonacji
- Słuchanie, omawianie i nauka tekstu piosenek
- Ćwiczenia dykcyjne w oparciu o rytmizowany tekst piosenki
- Nauka piosenek (wybranych zgodnie z zasadą doboru piosenki do możliwości wykonawczych uczniów)
- Wykonywanie piosenek: w czasie zajęć, podczas koncertów w szkole muzycznej, podczas koncertów poza szkołą
- Rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodii
- Rozpoznawanie znanych piosenek na podstawie rytmu
- Analizowanie budowy formalnej piosenki (refren, zwrotka, powtórzenie- repetycja)

6. Ćwiczenia słuchowe:

- Powtarzanie dźwięków śpiewanych przez nauczyciela
- Śpiewanie dźwięków zagranych na fortepianie
- Rozróżnianie ilości usłyszanych dźwięków (pojedyncze dźwięki, dwudźwięki, trójdźwięki)
- Inne

7. Wiadomości o muzyce wysnute z treści piosenki, bajki muzycznej, z zabawy:

- Dźwięki wysokie, średnie i niskie; rejestry
- Klucz wiolinowy, klucz basowy „pan Wiolin”, „pan Bas”
- Dźwięki szybkie, umiarkowane, wolne
- Dźwięki głośne, ciche (forte, piano)
- Piosenka, tekst,
- Zwrotka, refren
- Melodia, akompaniament
- Przygrywka-wstęp, koda - zakończenie
- Dyrygent, dyrygowanie, batuta
- Solo, duet, trio, kwartet, chór
- Głosy żeńskie: sopran, alt
- Głosy męskie: tenor, bas.
- Zespół, orkiestra

- Gama C-dur, dźwięki c^1 - c^2
- Wartości rytmiczne
- Takt 2/4, 3/4, 4/4, akcent metryczny
- Staccato, legato
- Tryb durowy, molowy

8. Ćwiczenia manualne (plastyczne)

- a) Wykonywane w „Zeszytach przedszkolaka”:
 - Łączenie kropek
 - Łączenie obrazków w pary
 - Dopasowywanie elementów
 - Kolorowanie
 - Inne
- b) Rozwijające inwencję twórczą dziecka:
 - Zapoznanie z pomocami do zajęć plastycznych
 - Ilustracje własne do piosenek, zabaw, ilustracje dotyczące pojęć muzycznych
 - Prace plastyczne związane z porami roku, z aktualnymi świętami, laurki
 - Rysunki odzwierciedlające charakter usłyszanej muzyki

9. Zapis nutowy:

- Klucz wiolinowy
- Dźwięki c^1 - c^2
- Wartości rytmiczne
- Oznaczenia taktowe.

10. Muzykowanie:

- Poznajanie instrumentów perkusyjnych - nazwa, barwa dźwięku instrumentu
- Korygowanie sposobu trzymania, sposobu gry na instrumentach perkusyjnych
- Akompaniamenty do piosenek:
 - w rytmie piosenki
 - w pulsie muzycznym (ćwierćnutami, ósemkami)
 - we wskazanym rytmie
- Akompaniamenty do drobnych utworów instrumentalnych
- Zastosowanie podstawowego (grupa młodsza) lub poszerzonego (grupa starsza) zestawu instrumentów perkusyjnych.
- Wyeksponowanie gry na dzwonkach diatonicznych i chromatycznych
- Ćwiczenia zespołowe łączące śpiew z grą na instrumentach perkusyjnych
- Improwizacja instrumentalna do zabaw muzyczno - ruchowych
- Dyrygowanie zespołem instrumentów perkusyjnych
- „Bajki” instrumentalne z elementami improwizacji
- „Echo” rytmiczne
- Udział w występach, audycjach, koncertach:
 - w czasie zajęć
 - poza lekcjami w szkole muzycznej
 - poza szkołą

11. Percepcja muzyki:

- Słuchanie muzyki improwizowanej na fortepianie przez nauczyciela
- Słuchanie muzyki z płyt:
- Literatura dziecięca
- Bajki muzyczne

- Piosenki dla dzieci
- Muzyka klasyczna
- Słuchanie muzyki wykonywanej przez uczniów szkoły muzycznej (np. podczas audycji: „poznajemy instrumenty”)
- Określanie charakteru słuchanej muzyki (wesoła-durowa, mollowa-smutna, skoczna)

12. Ćwiczenia odprężające, relaksacyjne:

- Słuchanie bajek czytanych przez nauczyciela
- Zabawa klockami
- Ćwiczenia oddechowe (na leżąc)
- Inne

2.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Założone cele edukacyjne osiągane są przy użyciu następujących technik:

1. Zabawy muzyczno – ruchowe
2. Zabawy taneczne
3. Ćwiczenia rytmiczne
4. Pogadanka
5. Nauka piosenek
6. Układy ruchowe do piosenek
7. Wysnuwanie wiadomości z treści piosenek
8. Zabawa edukacyjna
9. Bajka muzyczna
10. Muzykowanie indywidualne i w zespole
11. Uczestnictwo w audycjach (np. „Poznajemy instrumenty”) i lekcjach otwartych (np. Z okazji Dnia Babci)

Szczegółowe rodzaje używanych metod opisane są w tabelach zbiorczych dotyczących poszczególnych grup wiekowych.

2.5. Opis założonych osiągnięć ucznia

Zajęcia umuzykalniające rozwijają:

1. Słuch wysokościowy w stopniu elementarnym
2. Poczucie rytmu
3. Koordynację słuchowo-ruchową oraz słuchowo-głosową
4. Pamięć i wyobraźnię muzyczną
5. Wrażliwość na środki wyrazu muzycznego

Zajęcia umuzykalniające umożliwiają:

1. Nabywanie elementarnych wiadomości o muzyce i otaczającym świecie
2. Nabywanie sprawności i nawyków, które wpływają na
 - Rozwój muzyczny i ogólny
 - Orientację ruchową, szybkość reakcji, pamięć
 - Samodzielność, myślenie

Zajęcia muzyczne w dziale przedszkolnym kształtują cechy osobowości:

1. Umiejętność współdziałania w grupie
2. Koleżeństwo
3. Dyscyplina wewnętrzna
4. Odporność psychiczna
5. Dokładność w pracy

2.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

W dziale przedszkolnym nie jest stosowana punktowa skala ocen, jak to ma miejsce w szkole muzycznej. Zamiast tego stosuje się ocenę opisową. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

1. Obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie
2. Obserwacja zachowania podczas lekcji otwartych i występów
3. Ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń
4. Ocena prac plastycznych

Oceniane są:

1. Zdolności muzyczne (słuch muzyczny, poczucie rytmu itp.)
2. Zdolności intelektualne (pamięć, inteligencja itp.)
3. Cechy osobowości (odporność psychiczna, dyscyplina, pracowitość, wrażliwość)
4. Zainteresowania muzyczne
5. Stopień rozwoju muzycznego i ogólnego

2.7. Zestawienie – tabela

ZAJĘCIA MUZYCZNO – RUCHOWE, GRUPA MŁODSZA (4-5 LAT):

<i>Szczegółowe cele edukacyjne (1-11)</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka (3)	Ćwiczenia integracyjne	Poznanie kolegów, nauczyciela, poznanie układu sali	Dziecko potrafi przełamać lęk przed obcym środowiskiem i bez opieki rodziców uczestniczyć w zajęciach (VII)	Osiągnięcia ucznia nie podlegają ocenie – patrz. Rozdz. 6.
Kształtowanie cech osobowości szczególnie przydatnych w dalszym procesie rozwoju muzycznego (6).	Ćwiczenia porządkowe	„Pociąg”, pary, koło, szereg, rozsypka.	Dziecko wykonuje proste polecenia nauczyciela (X)	
Rozwijanie dyspozycji słuchowo – ruchowych (7), kształcenie poczucia rytmu, estetyki ruchowej (8)	„Ćwiczenia wstępne”	Marsz, bieg, podskoki: obunóż, z nogi na nogę	Dziecko kształci poczucie rytmu w stopniu elementarnym (II)	

Rozwijanie dyspozycji słuchowo – ruchowych (7), kształcenie poczucia rytmu, estetyki ruchowej (8),	Ćwiczenia ruchowe	Reakcja na sygnały, układy ruchowe do piosenek, zabawy taneczne z muzyką, ćwiczenia z przyborami, ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne,	Dziecko kształci poczucie rytmu w stopniu elementarnym (II) Dziecko potrafi koordynować słuch z ruchem (III)
kształtowanie cech osobowości szczególnie przydatnych w dalszym procesie rozwoju muzycznego (6), rozwijanie inwencji twórczej (10)		improvizacja ruchowa	Dziecko reaguje na bodźce muzyczne (VII) Dziecko reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozwijanie dyspozycji słuchowo-głosowych (7), kształcenie słuchu (9) i poczucia rytmu (8)	Piosenka	Nauka piosenek, korygowanie postawy podczas śpiewu, ćwiczenia ortofoniczne i dykcyjne, ćwiczenia prawidłowej intonacji, wykonywanie piosenek w czasie zajęć, rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodii	Dziecko kształci słuch (I) i poczucie rytmu (II) w stopniu elementarnym. Dziecko potrafi zapamiętywać krótkie piosenki (IV)
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań	Wiadomości o muzyce	Dźwięki wysokie i niskie klucz wiolinowy, klucz basowy („pan Wiolin”, „pan Bas”) dźwięki szybkie, wolne dźwięki głośne, ciche piosenka, tekst, zwrotka, refren, melodia, akompaniament dyrygent, chór zespół, orkiestra	Dziecko nabywa elementarne wiadomości o muzyce (VI)

oraz wrażliwości
muzycznej (2)

Przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozwijanie inwencji twórczej (10)	Ćwiczenia manualne	Zapoznanie z pomocami do prac plastycznych, łączenie kropek, kolorowanie, ilustrowanie piosenek, laurki, itp.	Dziecko reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)
Kształcenie słuchu (9) i poczucia rytmu (8), rozwijanie inwencji twórczej (10), rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki (4),	Muzykowanie	Poznanie instrumentów perkusyjnych, akompaniamenty do piosenek: w rytmie piosenki, w pulsie muzycznym (ćwierćnutami, ósemkami) „Bajki” instrumentalne z elementami improwizacji, „Echo” rytmiczne	Dziecko rozpoczyna kształcenie poczucia rytmu w stopniu elementarnym (II) Dziecko potrafi zapamiętywać proste tematy rytmiczne (IV) koleżeństwo (IX)
Rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki (4), Kształcenie nawyku słuchania Muzyki i reagowania na jej elementy wyrazowe (11), rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej (2)	Percepcja muzyki	Słuchanie muzyki improwizowanej na fortepianie przez nauczyciela, słuchanie muzyki z płyt: literatura dziecięca bajki muzyczne, piosenki dla dzieci, muzyka klasyczna, słuchanie muzyki wykonywanej przez uczniów szkoły muzycznej (np. podczas audycji: „Poznajemy instrumenty”), określanie charakteru słuchanej muzyki (wesoła-smutna, skoczna)	Dziecko rozwija swoją wyobraźnię muzyczną (IV) Dziecko reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)
Kształtowanie harmonijnego o rozwoju psychofizycznego dziecka (3).	Ćwiczenia odprężające, relaksacyjne	Bajki, zabawa klockami, ćwiczenia oddechowe (na leżąc)	Dziecko reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)

ZAJĘCIA MUZYCZNO – RUCHOWE, GRUPA STARSZA (6 LAT):

<i>Szczegółowe cele edukacyjne (1-11)</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka (3)	Ćwiczenia integracyjne	Poznanie kolegów, nauczyciela, poznanie układu sali	eń poszerza wiadomości o otaczającym świecie (VI) wija umiejętność współdziałania w grupie (VIII), jest koleżeński (IX)	Osiągnięcia ucznia nie podlegają ocenie – patrz. Rozdz. 6.
Kształtowanie cech osobowości szczególnie przydatnych w dalszym procesie rozwoju muzycznego (6)	Ćwiczenia porządkowe	„Pociąg”, pary, koło, szereg, trójki, czwórki, koło po troje/czworo dzieci, dwa koła współśrodkowe.	Uczeń jest zdyscyplinowany (X) Uczeń potrafi koordynować słuch z ruchem (III), potrafi szybko reagować na bodźce muzyczne (VII)	
Rozwijanie dyspozycji słuchowo – ruchowych (7), kształcenie poczucia rytmu, estetyki ruchowej (8)	„Ćwiczenia wstępne”	Marsz, bieg, podskoki z nogi na nogę, utrzymywanie regularnych odstępów w kole	Uczeń kształci poczucie rytmu (II) Uczeń potrafi koordynować słuch z ruchem (III)	
Rozwijanie dyspozycji słuchowo – ruchowych (7), kształcenie poczucia rytmu, estetyki ruchowej (8), kształtowanie cech osobowości szczególnie przydatnych w dalszym procesie rozwoju muzycznego (6), rozwijanie inwencji twórczej (10)	Ćwiczenia ruchowe	Wykonywanie wartości rytmicznych z zachowaniem poprawnej postawy, reakcja na sygnały, układy ruchowe do piosenek, zabawy taneczne z muzyką, ćwiczenia z przyborami, ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne improwizacja ruchowa	Uczeń rozwija poczucie rytmu (II) Uczeń potrafi koordynować słuch z ruchem (III) Uczeń szybko reaguje na bodźce muzyczne (VII) Uczeń adekwatnie reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)	

Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozwijanie dyspozycji słuchowo-głosowych (7),	Piosenka	Nauka piosenek, korygowanie postawy podczas śpiewu, ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia ortofoniczne i dykcyjne, ćwiczenia prawidłowej intonacji, wykonywanie piosenek: w czasie zajęć, rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodii, albo na podstawie rytmu, analizowanie budowy piosenki,	Uczeń rozwija słuch wysokościowy (I) i poczucie rytmu (II). Uczeń potrafi koordynować słuch z głosem (III) Uczeń potrafi zapamiętywać piosenki (IV)
kształcenie słuchu (9) i poczucia rytmu (8)		śpiew solowy podczas zajęć	
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5)	Ćwiczenia słuchowe (przygotowanie do egzaminów wstępnych do szkoły muzycznej)	Powtarzanie dźwięków śpiewanych lub granych na fortepianie, rozróżnianie ilości słyszanych dźwięków, powtórzenie melodii	Uczeń potrafi koordynować słuch z głosem (I, III), Uczeń zapamiętuje i powtarza melodie (IV)
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej (2)	Wiadomości o muzyce	Dźwięki wysokie, średnie i niskie klucz wiolinowy, klucz basowy („pan Wiolin”, „pan Bas”) dźwięki szybkie, umiarkowane, wolne dźwięki głośne, ciche (forte/piano) piosenka, tekst, zwrotka, refren, melodia, akompaniament dyrygent, batuta, solo, duet, chór, zespół, orkiestra, gama, dźwięki $c^1 - c^2$ takt, akcent metryczny, staccato, legato, tryb durowy, molliowy	Uczeń posiada podstawowe wiadomości o muzyce (VI)
Przygotowanie	Ćwiczenia	łączenie kropek, łączenie	Uczeń adekwatnie reaguje na

dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozwijanie inwencji twórczej (10)	manualne	obrazków w pary, dopasowywanie elementów, kolorowanie, ilustrowanie piosenek, laurki, ilustracje własne odzwierciedlające charakter usłyszanej muzyki	środki wyrazu muzycznego (V) Uczeń jest cierpliwy i dokładny (XII)
Przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5)	Zapis nutowy	Klucz wiolinowy, dźwięki $c^1 - c^2$ wartości rytmiczne, oznaczenia taktowe	Uczeń potrafi rozpoznać i zapisać w zeszycie ćwiczeń („Zeszyt Przedszkolaka”) klucz wiolinowy, oznaczenia taktowe, podstawowe wartości rytmiczne, dźwięki c^1 - c^2
Kształcenie słuchu (9) i poczucia rytmu (8), rozwijanie inwencji twórczej (10), rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki (4),	Muzykowanie	Doskonalenie umiejętności gry na instrumentach perkusyjnych, (głównie dzwonki diatoniczne, chromatyczne), akompaniamenty do piosenek: w rytmie piosenki, w pulsie muzycznym(ćwierćnutami, ósemkami), we wskazanym rytmie, „Bajki" instrumentalne z elementami improwizacji, „Echo" rytmiczne	Uczeń potrafi zapamiętywać tematy rytmiczne (IV) Uczeń jest koleżeński (IX) i umie współdziałać w grupie(VIII)
Rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki (4), kształcenie nawyku słuchania muzyki i reagowania na jej elementy wyrazowe (11), rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej (2)	Percepcja muzyki	Słuchanie muzyki improwizowanej na fortepianie przez nauczyciela, słuchanie muzyki z płyt: literatura dziecięca bajki muzyczne, piosenki dla dzieci, muzyka klasyczna, słuchanie muzyki wykonywanej przez uczniów szkoły muzycznej (np. podczas audycji: „Poznajemy instrumenty"), określanie charakteru słuchanej muzyki (wesół- durowa, smutna-mollowa, skoczna)	Uczeń rozwija swoją wyobraźnię muzyczną (IV) Uczeń adekwatnie reaguje na środki wyrazu muzycznego (V)
Kształtowanie harmonijnego rozwoju	Ćwiczenia odprężające, relaksacyjne	Bajki, zabawa klockami, ćwiczenia oddechowe (na	Uczeń adekwatnie reaguje na środki wyrazu muzycznego (V) Uczeń jest koleżeński (IX)

psychofizycznego
dziecka (3)

leżąco)

CHÓREK PRZEDSZKOLNY:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągnięcia celów</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozwijanie dyspozycji słuchowo-głosowych (7), kształcenie słuchu (9) i poczucia rytmu(8)	Piosenka	Nauka piosenek, korygowanie postawy podczas śpiewu, ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisyjne, ćwiczenia ortofoniczne i dykcyjne, ćwiczenia prawidłowej intonacji, wykonywanie piosenek: w czasie zajęć, podczas koncertów w szkole muzycznej, podczas koncertów poza szkołą, rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodii, albo na podstawie rytmu, analizowanie budowy piosenki, śpiew solowy podczas zajęć	Uczeń potrafi zapamiętywać piosenki (IV) Uczeń współdziała w grupie (VIII) Uczeń wykazuje odporność na stres związany z występami (XI)	Osiągnięcia ucznia nie podlegają ocenie – patrz. Rozdz. 6.

Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka	Ćwiczenia słuchowe	Powtarzanie dźwięków śpiewanych lub granych na	Uczeń potrafi koordynować słuch z głosem (I, III),
(1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5)		fortepianie, rozróżnianie ilości słyszanych dźwięków, powtórzenie melodii	Uczeń zapamiętuje i powtarza melodie (IV)
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka (1), przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej (5), rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej(2)	Wiadomości o muzyce	Piosenka, tekst, przygrywka – wstęp, coda – zakończenie, zwrotka, refren, melodia, akompaniament dyrygent, batuta, solo, duet, chór, głosy żeńskie: sopran, alt głosy męskie: tenor, bas.	Uczeń posiada podstawowe wiadomości o muzyce (VI)
Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka (3).	Ćwiczenia odprężające, relaksacyjne	Bajki, zabawy muzyczne, ćwiczenia oddechowe	Uczeń adekwatnie reaguje na środki wyrazu muzycznego (V) Uczeń jest koleżeński (IX)

ZESPÓŁ PERKUSYJNY:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Określenie przydatności do kształcenia muzycznego dziecka, przygotowanie dziecka uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań	Wiadomości o muzyce	Dyrygent, batuta, solista, duet, trio, zespół, orkiestra, takt, akcent metryczny, wartości rytmiczne, gama, dźwięki $c^1 - c^2$	Uczeń posiada podstawowe wiadomości o muzyce (VI)	Osiągnięcia ucznia nie podlegają ocenie – patrz. Rozdz. 6.

oraz wrażliwości
muzycznej

Kształcenie słuchu i poczucia rytmu, rozwijanie inwencji twórczej, rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki,	Muzykowanie	Doskonalenie umiejętności gry na instrumentach perkusyjnych, akompaniamenty do piosenek, akompaniamenty do drobnych utworów instrumentalnych, ćwiczenia zespołowe łącznie grę ze śpiewem, improwizacja instrumentalna do zabaw muzyczno- ruchowych, „bajki” instrumentalne z elementami improwizacji, „echo” rytmiczne , dyrygowanie zespołem, udział w występach, audycjach, koncertach w czasie zajęć, poza lekcjami w szkole muzycznej i poza szkołą	Uczeń ma poczucie rytmu (II) i słuchu wysokościowego (IX) Uczeń potrafi zapamiętywać tematy rytmiczne (IV) Uczeń posiada umiejętność współdziałania w grupie (VIII), Uczeń jest koleżeński (IX)
Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka.	Ćwiczenia odprężające, relaksacyjne	Bajki, zabawy z instrumentami	Uczeń adekwatnie reaguje na środki wyrazu muzycznego (V) Uczeń jest koleżeński (IX)

3. RYTMIKA – W KLASACH 1 – 3

3.1. Cele nauczania i szczegółowe cele edukacyjne

Cele nauczania:

1. Zainteresowanie ucznia muzyką
2. Rozbudzanie emocjonalnego stosunku dziecka do muzyki
3. Poznanie dyspozycji ogólnomuzycznych ucznia
4. Stymulowanie rozwoju muzycznego dziecka w kierunku znajdowania indywidualnej drogi do rozumienia muzyki
5. Zapewnienie harmonijnego rozwoju psychofizycznego i muzycznego
6. Wykorzystanie funkcji profilaktyczno – korekcyjnej zajęć muzyczno-ruchowych
7. Przygotowanie uczniów uzdolnionych muzycznie do kolejnych etapów kształcenia
8. Kształcenie syntetycznego odbioru muzyki
9. Dostarczanie uczniom elementów rozrywki, zabawy i odprężenia ze zwróceniem uwagi na ich ważną i pożyteczną rolę w życiu człowieka
10. Kształcenie słuchu selektywnego – spostrzegania poszczególnych elementów tworzących dzieło muzyczne
11. Rozwijanie kreatywności zarówno w odtwarzaniu, jak i tworzeniu muzyki
12. Wpływanie na kształtowanie się smaku artystycznego

Szczegółowe cele edukacyjne:

1. Rozwijanie dyspozycji aparatu ruchowego
2. Kształcenie poczucia tempa, rytmu i metrum
3. Rozwijanie inwencji twórczej, zdolności improwizacji ruchowej
4. Kształcenie pamięci, podzielności uwagi i niezależności ruchów
5. Rozwijanie umiejętności pracy w grupie w trakcie muzycznej aktywności artystycznej
6. Nauka kaligrafii
7. Znajomość podstawowych zasad notacji muzycznej oraz podstawowych pojęć z zakresu agogiki, dynamiki, artykulacji
8. Poznanie charakterystycznych cech, podstawowych kroków i figur tańców polskich
9. Poznanie podstawowych zasad metody Emila Jacques’a Dalcroze’a
10. Znajomość instrumentarium Carla Orffa

3.2. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

KLASA PIERWSZA

1. Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego:
 - Ćwiczenia kształtujące postawę i wyrabiające sprawność fizyczną:
 - marsz, bieg, podskoki, przeskoki, skoki, galop
 - ćwiczenia głowy, szyi, tułowia, kończyn
 - ćwiczenia kształtujące autoorientację i orientację w przestrzeni
 - Ćwiczenia wyrabiające szybkość i precyzję prawidłowej reakcji ruchowej na sygnały słuchowe
 - Rozwijanie poczucia estetyki ruchu w czasie wykonywania ćwiczeń rytmicznych oraz podczas interpretacji ruchowych piosenek i utworów muzycznych
 - Nauka podstawowych kroków wybranych tańców
2. Ćwiczenia kształtujące poczucie tempa, rytmu i metrum:
 - Ćwiczenia kształtujące umiejętność utrzymywania stałej pulsacji w ruchu i grze i na instrumentach perkusyjnych
 - Reagowanie w określony sposób na akcenty metryczne

Ruchowe wykonanie wartości rytmicznych nut: ćwierćnut, ósemek, półnut, całych nut, półnut z kropką i szesnastek oraz pauz odpowiadających tym wartościom

Realizowanie ruchem tematów rytmicznych w taktach 2,3, 4, 5, 6 - miarowych z taktowaniem.

Realizowanie ruchem rytmów prostych piosenek i utworów instrumentalnych

3. Muzykowanie odtwórcze, improwizowanie i rozwijanie inwencji twórczej

- Ćwiczenia wdrażające do odtwarzania ruchem legato, staccato, piano, mezzoforte, forte oraz kierunku linii melodycznej

- Improwizowanie ruchu w:

- ćwiczeniach inhibicyjno - incytacyjnych
- ilustracji ruchowych piosenek,
- ilustracji ruchowej utworów instrumentalnych

- Ćwiczenia inwencji twórczej z przyborami (piłki, woreczki, skakanki, obręcze, itp.)

- Ćwiczenia improwizacji ruchowej z uwzględnieniem elementów muzyki:

- dynamiki
- artykulacji
- agogiki
- kierunku linii melodycznej

- Wykorzystanie instrumentów perkusyjnych do wykonania tematu rytmicznego, akompaniamentu do piosenki (rytmicznego, ilustracyjnego)

4. Ćwiczenia kształcące pamięć, koncentrację i podzielność uwagi

- Echo rytmiczne

- Analiza prostych przebiegów rytmicznych ze słuchu

- Ćwiczenia przygotowujące do zapisu dyktanda rytmicznego: „dziurawiec”, „zmazywanka”

- Zapis z pamięci prostych tematów rytmicznych i fragmentów piosenek

- Automatyzacja taktowania

- Ćwiczenia przygotowujące wprowadzenie łańcucha realizacji

- Ćwiczenia uzupełnienia ćwierćnutowego

- Ćwiczenia i zabawy integracyjne

5. Kaligrafia i wiadomości teoretyczne

- Ćwiczenia w prawidłowej i czytelnej pisowni:

- oznaczeń taktowych,
- wartości rytmicznych,
- pauz,
- tematów rytmicznych,
- uzupełnienia ćwierćnutowego

- Znaczenia kropki przy nucie na przykładzie półnuty z kropką

- Notacja i terminy muzyczne (staccato, portato, legato; piano, mf, forte)

KLASA DRUGA

1. Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego

- Ćwiczenia kształtujące postawę i wyrabiające sprawność fizyczną

- Ćwiczenia przygotowujące do wykonania drobnych wartości rytmicznych

- Ćwiczenia taneczne oparte na podstawowych krokach z pierwszego roku nauczania wzbogacone o nowe elementy taneczne.

2. Ćwiczenia kształcące poczucie tempa, rytmu i metrum

- Ćwiczenia kształcące:

- poczucie tempa stałego i zmiennego,
 - poczucie czasu trwania wartości rytmicznych nut i pauz,
 - reakcję na akcenty metryczne oraz rozłożone nieregularnie
- Ruchowe wykonanie wartości rytmicznych nut i pauz poznanych w pierwszym roku nauczania oraz ćwierćnuty z kropką i ósemki, całej nuty z kropką, wartości uzupełniających takt
 - Realizowanie ruchem grup rytmicznych: dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, ósemka z kropką i szesnastka i szesnastka i ósemka z kropką
 - Realizowanie i zapis tematów rytmicznych w taktach 2,3,4,5,6- miarowych
 - Realizowanie tematów rytmicznych z przedtaktem
 - Realizowanie ruchem rytmu piosenek i utworów instrumentalnych

3. Muzykowanie odtwórcze, improwizowanie i rozwijanie inwencji twórczej

- Improwizowanie:

- ruchu w ćwiczeniach inhibicyjno - incytacyjnych
 - ilustracji ruchowych piosenek
 - ruchu do utworów instrumentalnych
 - tematów rytmicznych jedno i dwugłosowych z zastosowaniem określonych wartości rytmicznych nut i pauz
- Ćwiczenia z przyborami w realizowaniu określonych zadań rytmicznych
 - Zabawy ruchowe pobudzające wyobraźnię
 - Ćwiczenia improwizacji ruchowej z uwzględnieniem elementów muzyki: dynamiki, artykulacji, agogiki
 - Wykorzystanie elementów improwizacji w tworzeniu form AB, ABA, ronda
 - Ćwiczenia z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych (ćwiczenia rytmiczne, tworzenie akompaniamentów ilustracyjnych)

4. Ćwiczenia kształcące pamięć, koncentrację i podzielność uwagi

- Echo rytmiczne
- Analiza przebiegów rytmicznych ze słuchu
- Zapis z pamięci prostych tematów rytmicznych i fragmentów piosenek
- Automatyzacja ruchów
- Jednoczesne taktowanie w dwu i czteromiarze
- Wykonanie łatwego łańcucha realizacji w takcie 4/4
- Wykonanie tematów dwugłosowych, polirytmi dwugłosowej oraz ostinata rytmicznego jako głosu towarzyszącego
- Wykonanie ruchowe kanonów
- Wykonanie w różny sposób rytmu uzupełniającego ćwierćnutowego i ósemkowego

5. Kaligrafia i wiadomości teoretyczne

- Znajomość teoretyczna i doskonalenie poprawnego zapisu:

- oznaczeń taktowych
- wartości nut i pauz poznanych w klasie pierwszej
- ugrupowań rytmicznych poznanych w klasie drugiej
- tematów rytmicznych
- uzupełnienia ćwierćnutowego i ósemkowego
- polirytmi dwugłosowej

6. Znaczenia kropki przy nucie na przykładzie -ćwierćnuta z kropką i ósemka oraz ósemka z kropką i szesnastką

7. Utrwalanie nazw terminów muzycznych

KLASA TRZECIA

1. Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego

- Kontynuacja ćwiczeń kształcących postawę i sprawność ruchową
- Ćwiczenia pomocnicze do wykonywania synkop
- Ćwiczenia taneczne o bardziej złożonych elementach
- Opracowanie ruchowe piosenek z zastosowaniem elementów tanecznych
- Ćwiczenia relaksujące i rozluźniające

2. Ćwiczenia kształcące poczucie tempa, rytmu i metrum

- Kontynuacja ćwiczeń kształcących poczucie rytmu, tempa i metrum poznanych w klasie pierwszej i drugiej
- Ruchowe wykonanie wartości, grup rytmicznych nut i pauz poznanych w poprzednich klasach oraz rytmów synkopowanych: ósemka - ćwierćnuta - ósemka, szesnastka - ósemka – szesnastka oraz triola ósemkowa
- Realizowanie i zapis tematów rytmicznych złożonych z poznanych wartości, grup rytmicznych nut i pauz w taktach o ćwierćnutowej jednostce miary
- Ćwiczenia poczucia metrycznego w taktach o ósemkowej jednostce miary: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 i nauka odpowiedniego taktowania
- Grupowanie ósemek w taktach o ósemkowej jednostce miary z zastosowaniem charakterystycznych ugrupowań wartości: trzech ósemek, ćwierćnuty z kropką, ćwierćnuty ósemki, ósemki ćwierćnuty oraz podział ósemek na szesnastki w obrębie grup ósemkowych
- Realizacja ruchem i zapis tematów rytmicznych w poznanych taktach o ósemkowej jednostce miary
- Realizowanie ruchem rytmu piosenek i utworów instrumentalnych
- Spostrzeganie i wyrażanie ruchem zmian tempa, rytmu, dynamiki i artykulacji

3. Muzykowanie odtwórcze, improwizowanie i rozwijanie inwencji twórczej

- Kontynuowanie i wzbogacanie ćwiczeń z zakresu improwizacji i ekspresji ruchowej zapoczątkowanych w klasach poprzednich
- Wykorzystanie elementów improwizacji i inwencji twórczej w tworzeniu form: ABA, ronda (wariacji)
- Improwizowanie ruchu do wybranych fragmentów utworów muzycznych./ Interpretacje ruchowe utworów muzycznych
- Ćwiczenia improwizacji ruchowej z wykorzystaniem rekwizytów i przyborów
- Nauka podstawowych kroków i figur krakowiaka
- Tworzenie ostinata rytmicznego jako głosu towarzyszącego ruchem oraz na instrumentach perkusyjnych

4. Ćwiczenia kształcące pamięć, koncentrację i podzielność uwagi

- Wykonanie łańcucha realizacji z taktowaniem
- Zapis z pamięci tematów rytmicznych i rytmu piosenek
- Jednoczesne taktowanie w dwu i czteromiarze oraz dwu i trzymiarze
- Wykonanie tematów dwugłosowych i polirytmy dwugłosowej
- Wykonanie ruchowe 2, 3 głosowych kanonów
- Wykonanie rytmu uzupełniającego ćwierćnutowego i ósemkowego w różny sposób do tematów rytmicznych piosenek, fragmentów utworów w taktach o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary
- Realizacja ruchem i zapis tematów rytmicznych w podwójnej prędkości i zwolnieniu
- Ćwiczenia dyrygowania wartościami
- Jednogłosowe dyktando rytmiczne

5. Kaligrafia i wiadomości teoretyczne

- Znajomość teoretyczna i doskonalenie poprawnego, estetycznego zapisu:
 - Poznanych oznaczeń taktowych o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary
 - Wartości, grup rytmicznych i pauz poznanych w poprzednich latach oraz rytmów synkopowanych i trioli
 - Ugrupowań rytmicznych taktach ósemkowych
 - Tematów rytmicznych o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary
 - Uzupełnienia ósemkowego
 - Polirytmii dwugłosowej i ostinato rytmicznego
 - Tematów w podwójnej szybkości i podwójnym zwolnieniu
- 6. Znajomość budowy formy ABA, ronda, (wariacji)
- 7. Utrwalanie nazw terminów muzycznych

3.3. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Uczniowie klasy pierwszej zapoznają się z istotą przedmiotu rytmika. Podstawą jest tutaj bardzo lubiany przez dzieci ruch, który ma być związany z uporządkowanym w czasie ruchem dźwięków, czyli z rytmem muzycznym. Ruch stymulowany muzyką potęguje zawarte w niej emocje, staje się ruchem kontrolowanym, wyrażającym zespolenie dziecka ze zjawiskami muzycznymi, angażującym percepcję słuchową, kształcącym uwagę, sprawność myślenia, wyobraźnię, pamięć czy refleks. Muzyka powiązana z ruchem wpływa na poczucie estetyki, staje się także gimnastyką ciała – koryguje i usprawnia koordynację, wprowadza dyscyplinę wewnętrzną, zaznaczającą się gotowością do wykonania zadania – ma więc znaczenie dla postawy psychicznej, społecznej, poznawczej.

Wychodząc od muzyki „słuchanej” można dopiero przejść do wiedzy o muzyce. Najlepszym punktem wyjścia dla wprowadzania zagadnień muzycznych na tym etapie kształcenia jest piosenka lub prosty utworek instrumentalny, z którego wypływa dany problem teoretyczny. Małe dzieci szybko się nudzą, dlatego bardzo ważne jest, aby lekcja była przeprowadzana według przygotowanego planu, gdzie dana forma aktywności nie trwa zbyt długo i nie prowadzi do znużenia czy dekoncentracji uczniów.

Nauczyciel powinien od samego początku dbać o właściwą postawę uczniów podczas wykonywania różnorodnych ćwiczeń ruchowych, precyzję rytmiczną, estetykę wykonawczą i współdziałanie całej grupy.

Należy też zwracać uwagę na estetykę kaligrafii i przyzwyczajać dzieci do utrzymywania jednakowych odległości między kolejnymi jednostkami metrycznymi.

Ważną rzeczą jest odpowiednie przygotowanie uczniów do pisania dyktand rytmicznych poprzez aktywne słuchanie i analizowanie prostych tematów rytmicznych podczas lekcji, ale także ćwiczenia i zabawy kształtujące umiejętność efektywnego zapamiętywania i kojarzenia wartości rytmicznych.

Każda lekcja powinna kończyć się podsumowaniem wiadomości zdobytych podczas lekcji i jakimś miłym akcentem np. zabawą. Zabawy można dobierać tak, aby bawiąc jednocześnie uczyły, czyli takie, w których zawiera się problem poruszony podczas lekcji. Inną formą zakończenia lekcji może być również całościowe wykonanie przygotowywanej podczas lekcji ilustracji do piosenki, ruchowej interpretacji utworu instrumentalnego lub tańca regionalnego.

Piosenki i utwory do interpretacji ruchowej w klasie pierwszej powinny mieć prosty przebieg rytmiczny, czytelny dla małego dziecka, jednocześnie powinny zawierać jakiś problem teoretyczny wprowadzany na tym poziomie nauczania oraz rozwijać wrażliwość i inwencję twórczą uczniów. O wyborze tańców powinna zdecydować liczebność grupy, warunki przestrzenne i indywidualne możliwości danej grupy.

Olbrzymi wpływ na osiągnięte efekty ma organizacja czasu lekcji, a także panująca atmosfera - przyjazna i życzliwa, ale wymagająca od uczniów skupienia i koncentracji. Nauczyciel jest dla ucznia przykładem nie tylko w sprawach dydaktycznych, ale we wszystkim, co robi i co mówi. Stale powinna mu towarzyszyć świadomość ogromnej odpowiedzialności za kształtowanie nie tylko wiedzy i umiejętności uczniów, ale także ich osobowości. Od samego początku należy zwracać uwagę i przyzwyczajać dzieci do systematycznej i często samodzielnej pracy oraz na bieżąco kontrolować postępy uczniów.

Klasa druga utrwała wszystkie zagadnienia poznane w klasie pierwszej oraz wprowadza nowe wartości i grupy rytmiczne – wprowadzany materiał ma szeroki zakres.

Do wykonania ruchowego nowych grup rytmicznych należy odpowiednio przygotować uczniów przez ćwiczenia, gdyż wykonanie drobnych wartości wymaga od nich większej sprawności ruchowej. Jeżeli ruchowe wykonanie grup szesnastkowych sprawia dzieciom trudność, można odwoływać się do ich wyobraźni i przedstawiać to również w sposób obrazowy. Należy również poświęcić sporo czasu na utrwalanie wprowadzanych wartości i grup rytmicznych poprzez ćwiczenia, ale także poprzez piosenki i utwory do ilustracji.

Przy realizacji ćwiczeń z zakresu improwizacji i kompozycji ruchu można zastosować różne przybory jak piłki, obręcze, szarfy, laski, instrumenty perkusyjne. Ćwiczenia te wpływają na rozwój kreatywności i są bardzo chętnie wykonywane przez dzieci.

Klasa trzecia to etap zamykający naukę przedmiotu rytmika. Utrwała on wszystkie poznane dotąd wartości i grupy rytmiczne. W klasie trzeciej wprowadzane są m.in. takty ósemkowe, które niekiedy przysparzają uczniom problem, w związku z koniecznością zmiany grupowania i myślenia „inną” wartością. Dlatego wprowadzenie taktów ósemkowych należy poprzedzić ćwiczeniami przygotowawczymi polegającymi na zestawieniu ósemek grupowanych parzyście i po trzy. Można też wprowadzić takt ósemkowy w oparciu o piosenkę czy utwór muzyczny.

Ilość materiału w klasie trzeciej jest tak zaplanowana, aby została odpowiednia ilość czasu na powtórzenie całości materiału, gdyż przedmiot kończy się egzaminem praktycznym- ruchowym i teoretycznym..

Nauczyciel powinien motywować i umożliwiać uczniom czynny udział w koncertach szkolnych oraz podczas organizowanych Sesji Rytmiki, poprzez prezentację interpretacji ruchowych utworów muzycznych. Występy w teatrze czy filharmonii są szczególnym przeżyciem dla uczniów – mają poczucie uczestnictwa w życiu kulturalnym naszego miasta.

3.4. Opis założonych osiągnięć ucznia

W zakresie wiadomości i umiejętności uczeń po ukończeniu KLASY PIERWSZEJ:

- Utrzymuje prawidłową postawę ciała; prawidłowo stawia stopy i prowadzi ręce w ćwiczeniach rytmicznych
- Opanował podstawy koordynacji ruchu rąk i nóg
- Posiada ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych
- Potrafi szybko i precyzyjnie reagować ruchem na sygnały słuchowe
- Posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki i artykulacji oraz wysokości dźwięku i kierunku linii melodycznej
- Potrafi grać na instrumentach perkusyjnych, zna ich nazwy i rozpoznaje barwy
- Sprawnie posługuje się przyborami – piłką, skakanką, obręczą,(szarfą)
- Posiada wyobraźnię, orientację ruchowo przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji
- Potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej krótkich fraz rytmicznych
- Posiada znajomość teoretyczną i prawidłowy zapis notacji muzycznej:
 - wartości rytmicznych
 - pauz

- oznaczeń taktowych
- Rozumie znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty i całej nuty z kropką
- Posiada znajomość taktów 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 6/4; potrafi grupować wartości rytmiczne i pauzy taktach ćwierćnutowych
- Potrafi wykonać ruchowo tematy rytmiczne z fragmentów poznanych piosenek i krótkich fragmentów utworów
- Potrafi zbudować, wykonać tematy rytmiczne z uzupełnieniem ćwierćnutowym

W zakresie wiadomości i umiejętności uczeń po ukończeniu KLASY DRUGIEJ:

- Rozwinął nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych
- Rozwinął umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie poznanych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, artykulacji i kierunku linii melodycznej
- Posiada wyobraźnię, orientację ruchowo - przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych
- Potrafi posługiwać się różnymi przyborami w realizacji określonych zadań
- Potrafi precyzyjnie wykonać realizowane zadania rytmiczne
- Posiada wiedzę teoretyczną oraz umiejętność wykonania ruchowego, analizy i zapisu:
 - poznanych oznaczeń taktowych,
 - wartości rytmicznych nut i pauz poznanych w pierwszej klasie
 - grup rytmicznych: ćwierćnuta z kropką i ósemka oraz dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, ósemka z kropką i szesnastka, szesnastka i ósemka z kropką
 - jednogłosowych tematów rytmicznych z taktowaniem,
 - dwugłosowych tematów rytmicznych
 - uzupełnienia ósemkowego
- Potrafi wykonać kanon ruchowy, łańcuch realizacji
- Potrafi wykonać automatyzację taktowania
- Potrafi wykorzystać instrumenty perkusyjne do realizacji zadań muzycznych i ruchowych

W zakresie wiadomości i umiejętności uczeń po ukończeniu KLASY TRZECIEJ:

- Posiada umiejętność praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy oraz potrafi wykorzystać sprawność ruchową i poczucie estetyki ruchu w realizacji zadań ruchowych, rytmicznych i tanecznych
- Wykazuje się orientacją ruchowo - przestrzenną oraz muzykalnością i wyobraźnią w improwizacji ruchowej oraz interpretacjach ruchowych piosenek i utworów muzycznych.
- Posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, agogiki
- Potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej frazy i tematy rytmiczne 1 i 2 - głosowe, rytmy piosenek, kanony
- Precyzyjnie wykonuje tematy rytmiczne poznanych taktach ćwierćnutowych i ósemkowych z określonymi problemami rytmicznymi
- Posiada znajomość teoretyczną oraz umiejętność wykonania ruchowego, analizy i zapisu:
 - poznanych oznaczeń taktowych o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary
 - wartości nut, pauz i grup rytmicznych poznanych w poprzednich latach, rytmów synkopowanych: ósemka –ćwierćnuta –ósemka, szesnastka –ósemka – szesnastka ; trioli ósemkowej oraz grup rytmicznych w taktach ósemkowych
 - uzupełnienia ósemkowego w taktach o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary
 - polirytmii dwugłosowej i ostinata rytmicznego
 - tematów w diminucji i augumentacji w takcie 4/4

3.5. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, motywowanie ucznia do dalszej pracy, dostarczanie nauczycielom i rodzicom informacji o uzdolnieniach dziecka, jego postępach i trudnościach. Umożliwia nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Sposoby sprawdzania wymogów edukacyjnych- formy kontroli postępów:

1. Bieżące sprawdzenie wiedzy i umiejętności w formie krótkiej odpowiedzi ustnej
2. Sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie pisemnej
3. Obserwacja pracy ucznia:
 - Zaangażowanie na zajęciach
 - Realizację różnorodnych ćwiczeń rytmicznych oraz zadań ruchowych (precyzja rytmiczna, estetyka wykonawcza)
 - Realizację ćwiczeń z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych
4. Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych
5. Muzykalność oraz kreatywność ucznia
6. Praca domowa

Ważną formą oceniania osiągnięć uczniowskich i rozpoznania poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań wynikających z podstawy programowej jest klasyfikacja śródroczna i końcoworoczna. Oceny przez kolejne pięć semestrów zostają wystawione przez nauczyciela rytmiki, natomiast ocena na zakończenie klasy trzeciej, to średnia ocen z przedmiotu oraz oceny z egzaminu (części praktycznej: ruchowej i pisemnej).

Oceny klasyfikacyjne ustala się w stopniach, według skali punktowej:

1. Bardzo dobry (21-24 punkty) – uzyskuje uczeń posiadający wyczerpującą znajomość treści i problemów materiału programowego,
2. Dobry (16-20 punktów) – otrzymuje uczeń, który nie spełnił całości wymagań, ale nie przewiduje się problemów z dalszym kształceniem
3. Dostateczny (13-15 punktów) – otrzymuje uczeń, który spełnił jedynie podstawowe wymagania edukacyjne, co może oznaczać trudności w toku dalszego kształcenia
4. Dopuszczający – 2 – (11-12 punktów) – otrzymuje uczeń posiadający minimalną znajomość treści i problemów materiału programowego,
5. Niedostateczny (do 10 punktów) – uzyskuje uczeń wyraźnie niespełniający wymagań edukacyjnych, co wiąże się z brakiem możliwości kontynuowania nauki w szkole

3.6. Zestawienie – tabela

RYTMIKA – KLASA 1:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)</i>
Rozwijanie dyspozycji aparatu ruchowego	Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego 1. Ćwiczenia kształtujące postawę i wyrabiające sprawność	- systematyczna korekta postawy i wykonywanych ćwiczeń - obrazowe tłumaczenie i przedstawianie	- utrzymuje prawidłową postawę ciała - prawidłowo stawia stopy i prowadzi	- bieżąco w toku lekcji; ocenianie zaangażowania i prawidłowości wykonywanych

	fizyczną: - marsz, bieg, podskoki, przeskoki, skoki, galop - ćwiczenia głowy, szyi, tułowia, kończyn, - ćwiczenia koordynacji ruchowej - ćwiczenia przestrzenne 2. Ćwiczenia wyrabiające szybkość i precyzję prawidłowej reakcji ruchowej na sygnały słuchowe. 3. Rozwijanie poczucia estetyki ruchu w czasie wykonywania ćwiczeń rytmicznych oraz podczas interpretacji ruchowych piosenek i utworów muzycznych 4. Nauka podstawowych kroków wybranych tańców	ćwiczeń; nadawanie im treści i ujmowanie w formę różnorodnych zabaw np. „ Wycieczka do Zoo” -np. integracyjne ćwiczenie inhibicyjno – incytacyjne kształcące auto orientację „ Magesy” lub wpływające na rozwój wyobraźni „ Figury” -Ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne utrwalające np.dany problem rytmiczny - dobór tańców w zależności od liczebności grupy, warunków przestrzennych; układ kroków możliwy do zrealizowania przez małe dzieci	ręce w ćwiczeniach rytmicznych - opanował podstawy koordynacji ruchu rąk i nóg - potrafi szybko i precyzyjnie reagować ruchem na sygnały słuchowe - posiada ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych	ćwiczeń oraz tańców
Kształcenie poczucia tempa, rytmu i metrum. Kształcenie poczucia ruchu.	Ćwiczenia kształcące poczucie tempa, rytmu i metrum 1. Ćwiczenia kształcące poczucie tempa oraz poczucie czasu trwania wartości rytmicznych 2. Ćwiczenia kształcące umiejętność utrzymywania stałej pulsacji w ruchu i grze i na instrumentach perkusyjnych 2. Reagowanie w określony sposób na	-wykonywanie wartości, tematów rytmicznych z taktowaniem zgodnie z zasadami metody E. J . Dalcroze, oraz w różnych charakterach np.” <i>Pozytywka</i>”, „ <i>Gnomy</i>”, „ <i>Roboty</i>”	- posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki i artykulacji - potrafi grać na instrumentach perkusyjnych, zna ich nazwy i rozpoznaje barwy	Bieżąco w toku lekcji; ocena precyzji i estetyki wykonywanych ćwiczeń oraz zaangażowania ucznia

	akcenty metryczne 3. Ruchowe wykonanie wartości rytmicznych nut : ćwierćnut, ósemek, półnut, całych nut, półnut z kropką i szesnastek oraz pauz odpowiadających tym wartościom. 4. Realizowanie ruchem tematów rytmicznych w taktach 2,3, 4, 5, 6 - miarowych z taktowaniem. 5. Realizowanie ruchem rytmów prostych piosenek i utworów instrumentalnych 6..Ćwiczenia wdrażające do odtwarzania ruchem legato, staccato, piano, mezzoforte, forte oraz kierunku linii melodycznej			
Rozwijanie inwencji twórczej w odtwarzaniu i tworzeniu muzyki. Znajomość instrumentarium Orffa Rozwijanie umiejętności pracy w grupie w trakcie muzycznej aktywności artystycznej	Muzykowanie odtwórcze, improwizacja ruchowa i rozwijanie inwencji twórczej 1.Improwizowanie ruchu w: - ćwiczeniach inhibicyjno - incytacyjnych - ilustracji ruchowych piosenek, - ilustracji ruchowej utworów instrumentalnych - tematów rytmicznych 3. Ćwiczenia inwencji twórczej z przyborami (piłki, woreczki, skakanki, obręcze, itp.) 4.Ćwiczenia improwizacji ruchowej z uwzględnieniem elementów muzyki: dynamiki, artykulacji, agogiki i kierunku linii melodycznej	- dobór utworów do interpretacji ruchowej w klasie pierwszej o prostym przebiegu rytmicznym, czytelnym dla małego dziecka	-posiada wyobrażnię, orientację ruchowo przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji - sprawnie posługuje się przyborami piłką, skakanką, obręczą,(szarfą) - posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszonej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki i artykulacji, wysokości dźwięku	Bieżący w toku lekcji. Praca domowa Ocena precyzji wykonywanych ćwiczeń, estetyki wykonawczej, muzykalności, kreatywności

	5. Zabawy ruchowe pobudzające wyobraźnię 6.. Wykorzystanie instrumentów perkusyjnych do wykonania tematu rytmicznego, akompaniamentu do piosenki (rytmicznego, ilustracyjnego)		i kierunku linii melodycznej - potrafi poprawnie grać na instrumentach perkusyjnych; rozróżnia barwy instrumentów i potrafi wykorzystać je w tworzeniu ilustracyjnego akompaniamentu piosenek	
Kształcenie pamięci, podzielności uwagi i niezależności ruchów.	Ćwiczenia kształcące pamięć, refleks, koncentrację i podzielność uwagi 1. Echo rytmiczne 2. Analiza prostych przebiegów rytmicznych ze słuchu. 3. Ćwiczenia przygotowujące do zapisu dyktanda rytmicznego :,,dziurawiec”, „zmazywanka” 4. Zapis z pamięci prostych tematów rytmicznych i fragmentów piosenek. 5 Automatyzacja taktowania 6 Ćwiczenia przygotowujące wprowadzenie łańcucha realizacji 7.Ćwiczenia uzupełnienia ćwierćnutowego. 8. Ćwiczenia dyrygowania wartościami rytmicznymi. 9. Zapis prostego dyktanda rytmicznego	- odpowiednie przygotowanie uczniów do pisania dyktand rytmicznych poprzez aktywne słuchanie i analizowanie prostych tematów rytmicznych oraz ćwiczenia i zabawy kształcące umiejętność efektywnego zapamiętywania i kojarzenia wartości rytmicznych	-potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej krótkich fraz rytmicznych. - potrafi wykonać temat rytmiczny z uzupełnieniem ćwierćnutowym	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa. Pisemna forma sprawdzenia wiadomości.

Znajomość podstawowych zasad notacji muzycznej oraz podstawowych pojęć z zakresu agogiki, dynamiki, artykulacji.	Kaligrafia i wiadomości teoretyczne 1.Ćwiczenia w prawidłowej i czytelnej pisowni: - oznaczeń taktowych, - wartości rytmicznych, - pauz, - tematów rytmicznych, - uzupełnienia ćwierćnutowego 2.Znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty z kropką 3.Notacja i terminy muzyczne (staccato,portato,legato; piano,mf, forte)	- muzyka „<i>słuchana</i>” punktem wyjścia do wiedzy teoretycznej’ - punktem wyjścia dla wprowadzenia zagadnień muzycznych-piosenka lub utwór instrumentalny z , którego wypływa dany problem teoretyczny/ (np.piosenka „<i>Idzie Jesień</i>” wprowadzająca ósemki; „<i>Taniec pisklat</i>” M.Musorgskiego, „<i>Łabędź</i>” Saint-Saensa – artykulacja staccato i legato. - systematyczne korygowanie i zwracanie uwagi na estetykę kaligrafii (przyzwyczajanie uczniów do utrzymywania jednakowych odległości między kolejnymi jednostkami metrycznymi) - stosowanie różnorodnych form pisemnych utrwalających wiadomości teoretyczne np.” okienka”, zagadki rysunkowe, krzyżówki. - ujmowanie ćwiczeń w formę zabaw, które jednocześnie bawiąc utrwalają problem poruszany na lekcji	-posiada znajomość teoretyczną i prawidłowego zapisu notacji muzycznej : wartości rytmicznych, pauz, oznaczeń taktowych - rozumie znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty i całej nuty z kropką - posiada znajomość taktów 2/4,3/4,4/4,5/4,6/4; potrafi grupować wartości rytmiczne i pauzy taktach ćwierćnutowych - potrafi wykonać ruchowo tematy rytmiczne z fragmentów poznanych piosenek i krótkich fragmentów utworów - potrafi zbudować, wykonać tematy rytmiczne z uzupełnieniem ćwierćnutowym	Bieżący w toku lekcji. Forma pisemna , ustna, obserwacja pracy ucznia na zajęciach. Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych. Praca domowa.
---	---	--	--	---

RYTMIKA – KLASA 2:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)</i>
Rozwijanie dyspozycji aparatu ruchowego Kształcenie poczucia ruchu.	Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego • Ćwiczenia kształtujące postawę i wyrabiające sprawność fizyczną • Ćwiczenia przygotowujące do wykonania drobnych wartości rytmicznych • Ćwiczenia taneczne oparte na podstawowych krokach z pierwszego roku nauczania wzbogacone o nowe elementy taneczne. 4.Opracowanie ruchowe piosenek ludowych z zastosowaniem elementów tanecznych	- systematyczna korekta postawy i wykonywanych ćwiczeń - obrazowe tłumaczenie i przedstawianie treści i ujmowanie w formę różnorodnych zabaw - dobór tańców w zależności od liczebności grupy, warunków przestrzennych.	- rozwinął nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych	- bieżąco w toku lekcji; ocenianie zaangażowania i prawidłowości wykonywanych ćwiczeń oraz tańców
Kształcenie poczucia tempa, rytmu i metrum. Kształcenie poczucia ruchu	Ćwiczenia kształtujące poczucie tempa, rytmu i metrum 1. Ćwiczenia kształtujące: - poczucie tempa stałego i zmiennego, - poczucie czasu trwania wartości rytmicznych nut i pauz, - reakcję na akcenty metryczne oraz	- odwoływanie się do wyobraźni dzieci w trakcie prezentacji i nauki ruchowej realizacji trudniejszych rytmów (np. grup szesnastkowych) - wykonywanie tematów rytmicznych z taktowaniem	- posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki - potrafi precyzyjnie wykonać realizowane zadania rytmiczne	Bieżąco w toku lekcji; ocena precyzji i estetyki wykonywanych ćwiczeń oraz zaangażowania ucznia

	rozłożone nieregularnie 2. Ruchowe wykonanie wartości rytmicznych nut i pauz poznanych w pierwszym roku nauczania oraz ćwierćnuty z kropką i ósemki, całej nuty z kropką, wartości uzupełniających takt 3. Realizowanie ruchem grup rytmicznych: dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, ósemka z kropką i szesnastka i szesnastka i ósemka z kropką 4. Realizowanie i zapis tematów rytmicznych w taktach 2,3,4,5,6-miarowych 5. Realizowanie tematów rytmicznych z przedtaktem 6. Realizowanie ruchem rytmu piosenek i utworów instrumentalnych	zgodnie z zasadami metody E. J. Dalcroze, a oraz w różnych trzech charakterach		
Rozwijanie inwencji twórczej w odtwarzaniu i tworzeniu muzyki.. Znajomość instrumentarium Orffa Rozwijanie umiejętności pracy w grupie w trakcie muzycznej aktywności artystycznej	Muzykowanie odtwórcze, improwizacja ruchowa i rozwijanie inwencji twórczej 1. Improwizowanie: - ruchu w ćwiczeniach inhibicyjno - incytacyjnych, - ilustracji ruchowych piosenek, - ruchu do utworów instrumentalnych, - tematów rytmicznych jedno i dwugłosowych z zastosowaniem określonych wartości rytmicznych nut i pauz. 2. Ćwiczenia z przyborami w realizowaniu	- dobór utworów do interpretacji ruchowej adekwatny do liczebności uczniów, warunków przestrzennych, indywidualnych możliwości uczniów - motywowanie uczniów i umożliwianie im czynnego udziału w koncertach szkolnych, naukowych sesjach Rytmiki (prezentacja ruchowej interpretacji utworu muzycznego przez grupę rytmiczną)	- rozwinął umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie poznanych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, artykulacji i kierunku linii melodycznej - posiada wyobraźnię, orientację ruchowo-przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych - jest kreatywny - potrafi posługiwać się różnymi przyborami w realizacji określonych	Bieżący w toku lekcji. Praca domowa Ocena precyzji wykonywanych ćwiczeń, estetyki wykonawczej, muzykalności, kreatywności ucznia

	określonych zadań rytmicznych. 3. Zabawy ruchowe pobudzające wyobraźnię. 4. Ćwiczenia improwizacji ruchowej z uwzględnieniem elementów muzyki: dynamiki, artykulacji, agogiki. 5. Wykorzystanie elementów improwizacji w tworzeniu form AB, AB A, ronda. 6. Ćwiczenia z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych (ćwiczenia rytmiczne, tworzenie akompaniamentów ilustracyjnych)		zadań -korzysta z instrumentów perkusyjnych przy realizacji zadań rytmicznych i ruchowych	
Kształcenie pamięci, refleksu, podzielności uwagi i niezależności ruchów.	Ćwiczenia kształjące pamięć, koncentrację i podzielność uwagi 1. Echo rytmiczne. 2. Analiza przebiegów rytmicznych ze słuchu 3. Zapis z pamięci prostych tematów rytmicznych i fragmentów piosenek. 3. Automatyzacja ruchów 4. Jednoczesne taktowanie w dwu i cztermiarze. 5. Wykonanie łatwego łańcucha realizacji w takcie 4/4 6. Wykonanie tematów dwugłosowych, polirytмии dwugłosowej oraz ostinata rytmicznego jako głosu towarzyszącego 7. Wykonanie ruchowe kanonów 8. Wykonanie w różny sposób rytmu uzupełniającego ćwierćnutowego i ósemkowego.	- odpowiednie przygotowanie uczniów do pisania dyktand rytmicznych poprzez aktywne słuchanie i analizowanie prostych tematów rytmicznych oraz ćwiczenia i zabawy kształjące umiejętność efektywnego zapamiętywania i kojarzenia wartości rytmicznych	-potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej krótkie frazy rytmiczne - potrafi wykonać kanon ruchowy, łańcuch realizacji - potrafi wykonać automatyzację taktowania -potrafi wykonać temat rytmiczny z uzupełnieniem ósemkowym	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa. Pisemna forma sprawdzenia wiadomości

	.			
Znajomość podstawowych zasad notacji muzycznej oraz podstawowych pojęć z zakresu agogiki, dynamiki, artykulacji.	Kaligrafia i wiadomości teoretyczne 1.Znajomość teoretyczna i doskonalenie poprawnego zapisu: - oznaczeń taktowych, - wartości nut i pauz poznanych w klasie pierwszej, - ugrupowań rytmicznych poznanych w klasie drugiej, - tematów rytmicznych, - uzupełnienia ćwierćnutowego i ósemkowego, - polirytmii dwugłosowej 2. Znaczenia kropki przy nucie na przykładzie - ćwierćnuta z kropką i ósemka oraz ósemka z kropką i szesnastka 3.Utrwalanie nazw terminów muzycznych 4.Znajomość form muzycznych ABA i ronda	- muzyka „<i>śluchana</i>” punktem wyjścia do wiedzy teoretycznej’ - punktem wyjścia dla wprowadzenia zagadnień muzycznych- piosenka lub utwór instrumentalny z , którego wpływa dany problem teoretyczny (np. piosenka „<i>Strażacy</i>” wprowadzająca grupę rytmiczną ósemka i dwie szesnastki; „<i>Na Nowej Górze</i>”- problem uzupełnienia ósemkowego; - zwracanie uwagi na estetykę kaligrafii (przypominanie uczniom o utrzymywaniu jednakowych odległości między kolejnymi jednostkami metrycznymi) - stosowanie różnorodnych form pisemnych utrwalających wiadomości teoretyczne np.”<i>okienka</i>”, zagadki rysunkowe, krzyżówki i innych - wykorzystywanie zabaw, które utrwalają dany problem rytmiczny przy jednoczesnej zabawie i odprężeniu np. zabawa „<i>Jastrząb i pisklęta</i>” utrwalająca grupy szesnastkowe	- posiada wiedzę teoretyczną oraz umiejętność analizy i zapisu: *poznanych oznaczeń taktowych, *wartości rytmicznych nut i pauz poznanych w pierwszej klasie * grup rytmicznych: ćwierćnuta z kropką i ósemka oraz dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, ósemka z kropką i szesnastka, szesnastka i ósemka z kropką * jedno i dwugłosowych tematów rytmicznych * uzupełnienia ósemkowego * przedtaktu -rozumie znaczenie kropki przy nucie - rozumie i potrafi podać nazwę poznanych terminów muzycznych - wie co to jest forma muzyczna utworu ABA i forma ronda	Bieżący w toku lekcji. Forma pisemna , ustna, obserwacja pracy ucznia na zajęciach. Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych. Praca domowa.

RYTMIKA -KLASA 3:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)</i>
Rozwijanie dyspozycji aparatu ruchowego	Ćwiczenia wpływające na rozwój aparatu ruchowego 1.Kontynuacja ćwiczeń kształcących postawę i sprawność ruchową 2.Ćwiczenia pomocnicze do wykonywania synkop. 3.Ćwiczenia taneczne o bardziej złożonych elementach 4. Opracowanie ruchowe piosenek z zastosowaniem elementów tanecznych 5. Ćwiczenia relaksujące i rozluźniające	- systematyczna korekta postawy ciała i wykonywanych ćwiczeń - obrazowe tłumaczenie i przedstawianie ćwiczeń; nadawanie im treści i ujmowanie w formę różnorodnych zabaw - dobór tańców w zależności od liczebności grupy, warunków przestrzennych - taniec proponowany – krakowiak	- posiada umiejętność praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy oraz potrafi wykorzystać sprawność ruchową i poczucie estetyki ruchu w realizacji zadań ruchowych, rytmicznych i tanecznych - wykazuje się orientacją ruchowo - przestrzenną oraz muzykalnością i wyobraźnią w improwizacji ruchowej oraz interpretacjach ruchowych piosenek i utworów muzycznych.	- bieżąco w toku lekcji; ocenianie zaangażowania i prawidłowości wykonywanych ćwiczeń oraz tańców
Kształcenie poczucia tempa, rytmu i metrum Kształcenie poczucia ruchu.	Ćwiczenia kształcące poczucie tempa, rytmu i metrum - Kontynuacja ćwiczeń kształcących poczucie rytmu, tempa i metrum poznanych w klasie pierwszej i drugiej. - Ruchowe wykonanie wartości, grup rytmicznych nut i pauz poznanych w poprzednich klasach oraz rytmów synkopowanych: ósemka - ćwierćnuta -	- odwoływanie się do wyobraźni uczniów w trakcie ruchowej realizacji trudniejszych rytmów (rytmów synkopowanych; grup rytmicznych w taktach o ósemkowej jednostce miary)	- posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki - potrafi precyzyjnie wykonać realizowane zadania rytmiczne	Bieżąco w toku lekcji; ocena precyzji i estetyki wykonywanych ćwiczeń oraz zaangażowania ucznia

	ósemka, szesnastka - ósemka – szesnastka oraz triola ósemkowa - Realizowanie i zapis tematów rytmicznych złożonych z poznanych wartości, grup rytmicznych nut i pauz w taktach o ćwierćnutowej jednostce miary - Ćwiczenia poczucia metrycznego w taktach o ósemkowej jednostce miary: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 i nauka odpowiedniego taktowania 5. Grupowanie ósemek w taktach o ósemkowej jednostce miary z zastosowaniem charakterystycznych ugrupowań wartości: trzech ósemek, ćwierćnuty z kropką, ćwierćnuty ósemki, ósemki ćwierćnuty oraz podział ósemek na szesnastki w obrębie grup ósemkowych. - Realizacja ruchem i zapis tematów rytmicznych w poznanych taktach o ósemkowej jednostce miary. - Realizowanie ruchem rytmu piosenek i utworów instrumentalnych. - Spostrzeganie i wyrażanie ruchem zmian tempa, rytmu, dynamiki i artykulacji		-osiągnął sprawność w ruchowym wykonaniu grup rytmicznych w taktach o ósemkowej jednostce miary	
Rozwijanie inwencji	Muzykowanie odtwórcze, improwizacja ruchowa i	- wybór utworu do interpretacji	- rozwinął umiejętność	Bieżąco w toku lekcji; ocena

twórczej w odtwarzaniu i tworzeniu muzyki. Znajomość instrumentarium Orfa. Rozwijanie umiejętności pracy w grupie w trakcie muzycznej aktywności artystycznej	rozwijanie inwencji twórczej 1) Kontynuowanie i wzbogacanie ćwiczeń z zakresu improwizacji i ekspresji ruchowej zapoczątkowanych w klasach poprzednich 2) Wykorzystanie elementów improwizacji i inwencji twórczej w tworzeniu form: ABA, runda, (wariacji.) 3) Improwizowanie ruchu do wybranych fragmentów utworów muzycznych./ Interpretacje ruchowe utworów muzycznych 4) Ćwiczenia improwizacji ruchowej z wykorzystaniem rekwizytów i przyborów. 5) Nauka podstawowych kroków i figur krakowiaka. 6) Tworzenie ostinata rytmicznego jako głosu towarzysząc ego ruchem oraz na instrumentach perkusyjnych.	ruchowej adekwatny do liczebności uczniów, warunków przestrzennych , indywidualnych możliwości uczniów - zwracanie uwagi na precyzję rytmiczną, plastykę i estetykę ruchu - zachęcanie uczniów i umożliwianie im czynnego udziału w koncertach szkolnych, naukowych sesjach Rytmiki (prezentacja ruchowej interpretacji utworu muzycznego przez grupę rytmiczną)	podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie poznanych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, artykulacji i kierunku linii melodycznej - posiada wyobraźnię, orientację ruchowo-przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych - wykazuje się muzykalnością w interpretacjach ruchowych utworów muzycznych - jest kreatywny - sprawnie posługuje się różnymi przyborami w realizacji określonych zadań -korzysta z instrumentów perkusyjnych przy realizacji zadań rytmicznych i ruchowych	precyzji i estetyki wykonywanych ćwiczeń oraz zaangażowania ucznia
Kształcenie pamięci, podzielności uwagi i niezależności ruchów.	Ćwiczenia kształcące pamięć, koncentrację i podzielność uwagi • Wykonanie łańcucha realizacji z taktowaniem. • Zapis z pamięci tematów rytmicznych	- stosowanie ćwiczeń przygotowujących uczniów do pisania dyktand rytmicznych polegających na aktywnym słuchaniu i	- potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej frazy i tematy rytmiczne 1 i 2 -głosowe, rytmy	Bieżący w toku lekcji. Praca domowa. Pisemna forma sprawdzenia wiadomości

	i rytmu piosenek. - Jednoczesne taktowanie w dwu i cztermiarze oraz dwu i trzymiarze. - Wykonanie tematów dwugłosowych i polirytmii dwugłosowej. - Wykonanie ruchowe 2, 3 głosowych kanonów. - Wykonanie rytmu uzupełniającego ćwierćnutowego i ósemkowego w różny sposób do tematów rytmicznych piosenek, fragmentów utworów w taktach o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary. - Realizacja ruchem i zapis tematów rytmicznych w podwójnej prędkości i zwolnieniu. - Ćwiczenia dyrygowania wartościami - Jednogłosowe dyktando rytmiczne.	analizowaniu prostych tematów rytmicznych; stosowanie ćwiczeń i zabaw kształcących umiejętność efektywnego zapamiętywania i kojarzenia wartości rytmicznych	piosenek, kanony - precyzyjnie wykonuje tematy rytmiczne poznanych taktach ćwierćnutowych i ósemkowych - wykazuje poczucie proporcji między wartościami w ćwiczeniach dyminucji i augumentacji	
Znajomość podstawowych zasad notacji muzycznej oraz podstawowych pojęć z zakresu agogiki, dynamiki, artykulacji.	Kaligrafia i wiadomości teoretyczne 1. Znajomość teoretyczna i doskonalenie poprawnego, estetycznego zapisu: - poznanych oznaczeń taktowych o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary - wartości, grup rytmicznych i pauz poznanych w poprzednich latach oraz rytmów synkopowanych i trioli. - ugrupowań rytmicznych taktach ósemkowych - tematów rytmicznych o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary - uzupełnienia ósemkowego - polirytmii dwugłosowej i	- muzyka „<i>słuchana</i>” punktem wyjścia do wiedzy teoretycznej’ - punktem wyjścia dla wprowadzenia zagadnień muzycznych- piosenka lub utwór instrumentalny z , którego wypływa dany problem teoretyczny (np. piosenka „ <i>Pióreczko</i> ” sł.J. Tuwim, muz. W. Lutosławski wprowadzająca	- posiada znajomość teoretyczną oraz umiejętność wykonania ruchowego, analizy i zapisu: poznanych oznaczeń taktowych o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary wartości nut, pauz i grup rytmicznych poznanych w poprzednich latach , rytmów synkopowanych: ósemka – ćwierćnuta –	Bieżący w toku lekcji. Forma pisemna , ustna, obserwacja pracy ucznia na zajęciach. Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych. Praca domowa.

	ostinato rytmicznego - tematów w podwójnej szybkości i podwójnym zwolnieniu. 2. Znajomość budowy formy ABA, ronda, (wariacji) 3. Utrwalanie nazw terminów muzycznych	grupę rytmiczną ósemka - ćwierćnuta - ósemka ; Marsz z baletu „ dziadek do orzechów” P. Czajkowskiego- utwór utrwalający triole ósemkową. - dalsze/ ciągle zwracanie uwagi na estetykę kaligrafii - stosowanie różnorodnych form pisemnych utrwalających wiadomości teoretyczne - wykorzystywanie zabaw, które utrwalają dane zagadnienie przy jednoczesnej zabawie i relaksie	ósemka, szesnastka –ósemka – szesnastka ; trioli ósemkowej oraz grup rytmicznych w taktach ósemkowych uzupełnienia ósemkowego w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary, polirytmi dwugłosowej i ostinata rytmicznego tematów w dyminucji i augmentacji w takcie 4/4 - wie co to jest forma muzyczna ABA, forma ronda i wariacji - rozumie i potrafi posługiwać się terminami dotyczącymi agogiki, dynamiki, artykulacji	
--	---	--	---	--

4. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH 1 – 3

4.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.4

Kształcenie słuchu w klasach 1-3 stanowi integralną część systemu kształcenia muzycznego.

Łącznie z zajęciami rytmiki stanowi fundament wykształcenia muzycznego, zapewniając uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie teorii muzyki na poziomie niezbędnym dla ucznia szkoły muzycznej.

Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po 45 minut w grupach 10 – 15 osób, pod kierunkiem nauczyciela prowadzącego. Są to zajęcia obowiązkowe

Na zajęcia uczęszczają dzieci w wieku od 6 do 9 lat (w klasie 1) bez przygotowania muzycznego. Wyjątkiem są uczniowie, którzy kontynuują naukę rozpoczętą w Dziale Wychowania Przedszkolnego - stanowią oni mniejszość liczebną.

4.2. Szczegółowe cele edukacyjne

Cele nauczania przedmiotu KSZTAŁCENIE SŁUCHU w klasach 1-3

1. Poznanie dyspozycji ogólnomuzycznych ucznia
2. Sprawdzenie przydatności do dalszego kształcenia muzycznego
3. Rozwijanie aparatu głosowego: intonacja, precyzja rytmiczna, prawidłowa emisja
4. Doskonalenie słuchu wysokościowego, harmonicznego i barwowego
5. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce gry na instrumencie
6. Rozbudzanie emocjonalnego stosunku do muzyki
7. Zapewnienie harmonijnego rozwoju muzycznego
8. Kształcenie umiejętności świadomego postrzegania zjawisk muzycznych
9. Rozwijanie zainteresowań ogólnomuzycznych ucznia
10. Rozwijanie wrażliwości estetycznej ucznia na otaczającą go rzeczywistość ze szczególnym uwzględnieniem muzyki

4.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

Zagadnienia objęte materiałem nauczania kształcenia słuchu:

1. Rozwijanie sprawności aparatu głosowego.
2. Doskonalenie intonacji.
3. Nabywanie umiejętności zapamiętywania.
4. Nabywanie umiejętności praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy.
5. Piosenka.
6. Poznanie budowy i nabywanie sprawności w gamach C,G,F,D,a
7. Triada harmoniczna.
8. Tetrachordy
9. Śpiewanie a vista
10. Rozwijanie dyspozycji słuchowo – głosowych.
11. Notacja muzyczna:
 - Pięciolinia i linie dodane.
 - Klucz wiolinowy.
 - Nazwy literowe i solmizacyjne dźwięków w kluczu wiolinowym.
 - Znaki chromatyczne.

- Pauzy.
- Oznaczenia taktowe.
- Wartości rytmiczne nut.
- Kształcenie umiejętności graficznego zapisu notacji muzycznej.
- 12. Znajomość klawiatury.
- 13. Pojęcie półtonu i całego tonu.
- 14. Pojęcie i nazwy interwałów: lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz.
- 15. Znaki repetycji i volty.
- 16. Fermata.
- 17. Formy AB i ABA.
- 18. Oznaczenia dynamiki, temp, artykulacji.
- 19. Przedtakt.

4.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Założone cele edukacyjne osiągane są przy użyciu następujących ćwiczeń:

1. Ćwiczenia prawidłowego oddechu, dykcji i emisji.
2. Określanie kierunku linii melodycznej.
3. Odnajdywanie w melodii skoków, lcz i 8cz.
4. Intonowanie pojedynczych dźwięków, skal kilkudźwiękowych, toniki melodii.
5. Śpiewanie gamy nazwami literowymi, nazwami solmizacyjnymi, wg pokazywanych stopni, wg schematów rytmicznych
6. Intonowanie trójdźwięku tonicznego, półtonu i całego tonu w górę i w dół, prostych ćwiczeń z nut
7. Śpiewanie tetrachordów.
8. Śpiewanie triad w poznanych gamach.
9. Śpiewanie piosenek
10. Rozpoznawanie piosenek z usłyszanych fragmentów melodycznych
11. Próby śpiewania kanonów.
12. Rozróżnianie wysokości dźwięków w pochodach sekundowych i tercjowych.
13. Rozróżnianie odległości półtonu i całego tonu.
14. Rozróżnianie trójdźwięków majorowego i minorowego
15. Echo melodyczno - rytmiczne.
16. Układanie melodii do podanego krótkiego tekstu słownego, następników do podanych poprzedników
17. Ćwiczenie elementów zapisu nutowego.
18. Czytanie nut głosem w kluczu wiolinowym
19. Ćwiczenia w rozpoznawaniu wysokości dźwięków, tetrachordów, interwałów melodycznych i harmonicznch
20. Dyktanda melodyczne w równych wartościach rytmicznych, melodyczno - rytmiczne, interwałowe, trójdźwiękowe.
21. Zapis z pamięci łatwej melodii piosenki i ćwiczenia melodyczno – rytmicznego.

4.5. Opis założonych osiągnięć ucznia

1. Umiejętność utrzymania prawidłowej postawy, prawidłowego operowania aparatem głosowym oraz śpiewania piosenek poprawnego pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu.
2. Śpiewanie gamy C - dur nazwami literowymi, nazwami solmizacyjnymi, wg wskazywanych stopni.
3. Śpiewanie trójdźwięku tonicznego
4. Śpiewanie a vista prostych ćwiczeń w kluczu wiolinowym w równych wartościach rytmicznych
5. Rozpoznawanie słuchowe wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, półtonu i całego tonu, poznanych interwałów, trójdźwięków: majorowego i minorowego.

6. Umiejętność zapamiętywania i odtwarzania fraz i ćwiczeń melodyczno – rytmicznych, łatwych melodii i piosenek w formie ustnej i pisemnej
7. Znajomość poprawnego zapisu notacji muzycznej (klucza skrzypcowego, nut i pauz na pięciolinii i na liniach dodanych, znaków chromatycznych, oznaczeń taktowych, oznaczeń dynamicznych, znaków repetycji, volty, fermaty)
8. Umiejętność śpiewania poznanych gam, triad i tetrachordów, trójdźwięków majorowych i minorowych, interwałów.
9. Umiejętność układania ostinata rytmicznego.
10. Umiejętność poprawnego śpiewania kanonów pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu.
11. Śpiewanie a vista prostych ćwiczeń w kluczu wiolinowym i basowym w poznanych tonacjach, prostych ćwiczeń beztonacyjnych
12. Umiejętność układania melodii do podanego tekstu słownego, podanego rytmu, następników do podanych poprzedników, brakującej frazy
13. Umiejętność układania akompaniamentu rytmicznego do melodii.
14. Znajomość budowy formy ABA, ronda, wariacji.

4.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, motywowanie ucznia do dalszej pracy, dostarczanie nauczycielom i rodzicom informacji o uzdolnieniach dziecka, jego postępach i trudnościach. Umożliwia nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Sposoby sprawdzania wymogów edukacyjnych- formy kontroli postępów:

1. Bieżące sprawdzenie wiedzy i umiejętności w formie krótkiej odpowiedzi ustnej
2. Sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie pisemnej
3. Obserwacja pracy ucznia:
 - Zaangażowanie na zajęciach
 - Realizację różnorodnych ćwiczeń rytmicznych oraz zadań ruchowych (precyzja rytmiczna, estetyka wykonawcza)
 - Realizację ćwiczeń z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych
4. Umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych
5. Muzykalność oraz kreatywność ucznia
6. Praca domowa

Ważną formą oceniania osiągnięć uczniowskich i rozpoznania poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań wynikających z podstawy programowej jest klasyfikacja śródroczna i końcoworoczna. Oceny przez kolejne pięć semestrów zostają wystawione przez nauczyciela rytmiki, natomiast ocena na zakończenie klasy trzeciej, to średnia ocen z przedmiotu oraz oceny z egzaminu (części praktycznej: ruchowej i pisemnej).

Oceny klasyfikacyjne ustala się w stopniach, według skali punktowej:

1. Bardzo dobry (21-24 punkty) – uzyskuje uczeń posiadający wyczerpującą znajomość treści i problemów materiału programowego,
2. Dobry (16-20 punktów) – otrzymuje uczeń, który nie spełnił całości wymagań, ale nie przewiduje się problemów z dalszym kształceniem
3. Dostateczny (13-15 punktów) – otrzymuje uczeń, który spełnił jedynie podstawowe wymagania edukacyjne, co może oznaczać trudności w toku dalszego kształcenia
4. Dopuszczający – 2 – (11-12 punktów) – otrzymuje uczeń posiadający minimalną znajomość treści i problemów materiału programowego,
5. Niedostateczny (do 10 punktów) – uzyskuje uczeń wyraźnie niespełniający wymagań edukacyjnych, co wiąże się z brakiem możliwości kontynuowania nauki w szkole

4.7. Zestawienie – tabela

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 1:

Szczegółowe cele edukacyjne	Materiał nauczania	Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	Opis założonych osiągnięć ucznia	Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)
Kształcenie głosu	Rozwijanie sprawności aparatu głosowego	Ćwiczenia wyrabiające prawidłowy oddech. Ćwiczenia dykcji i emisji.	Umiejętność: - utrzymania prawidłowej postawy, - prawidłowego operowania aparatem głosowym, - poprawnego pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu śpiewanie piosenek.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa.
	Doskonalenie intonacji.	Intonowanie: - pojedynczych dźwięków, - skal kilkudziesiękowych, - toniki melodii. Śpiewanie jednogłosowych piosenek.		
	Nabywanie sprawności w gamie C	Śpiewanie gamy: - nazwami literowymi, - nazwami solmizacyjnymi, - wg pokazywanych stopni, śpiewanie trójdźwięku tonicznego.	Śpiewanie gamy C - dur nazwami literowymi, nazwami solmizacyjnymi, wg wskazywanych stopni. Śpiewanie trójdźwięku tonicznego.	
	Śpiewanie a vista	Czytanie nut głosem w oparciu o materiał gamy C - dur w kluczu wiolinowym - w równych wartościach rytmicznych, - w prostych rytmach,	Śpiewanie a vista prostych ćwiczeń w kluczu wiolinowym w równych wartościach rytmicznych.	Bieżąco w toku lekcji.
Kształcenie słuchu	Rozwijanie dyspozycji słuchowych.	Rozróżnianie wysokości dźwięków w pochodach sekundowych i tercjowych. Określanie kierunku linii melodycznej. Rozróżnianie odległości półtonu i całego tonu. Odnajdywanie w melodii skoków. Odnajdywanie w melodii lcz i 8cz. Rozróżnianie trójdźwięków maiorowego i minorowego.	Rozpoznawanie słuchowe: - wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, - półtonu i całego tonu, lcz, 8cz, - trójdźwięków: majorowego i minorowego.	Bieżąco w toku lekcji.
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej.	Rozwijanie dyspozycji słuchowo - głosowych.	Intonowanie: - gamy C - dur, - trójdźwięku tonicznego, - półtonu i całego tonu w górę i w dół, - prostych ćwiczeń i piosenek w tonacji C - dur z nut.	Umiejętność śpiewania: - gamy C - dur, trójdźwięku tonicznego, - półtonu, całego tonu, lcz i 8cz w górę i w dół, - prostych ćwiczeń, piosenek.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa.
	Nabywanie umiejętności zapamiętywania.	Echo melodyczno - rytmiczne. Powtarzanie fraz melodyczno - rytmicznych.	Umiejętność zapamiętywania i odtwarzania fraz i ćwiczeń melodyczno - rytmicznych.	Bieżąco w toku lekcji. Sprawdzian

		Śpiewanie piosenek.		
		Rozpoznawanie piosenek z usłyszanych fragmentów melodycznych.		
Rozwijanie inwencji twórczej	Nabywanie umiejętności praktycznego zastosowania dobytej wiedzy i umiejętności.	Układanie melodii: - do podanego krótkiego tekstu słownego, - następników do podanych poprzedników.	Umiejętność układania melodii: - do podanego krótkiego tekstu słownego, - następników do podanych poprzedników.	Bieżąco w toku lekcji.
Kaligrafia	Doskonalenie umiejętności graficznego zapisu notacji muzycznej.	Poprawny zapis: - klucza skrzypcowego, - nut na pięciolinii w kluczu skrzypcowym, - pauz, - znaków chromatycznych, - oznaczeń taktowych, - znaków repetycji, volty, fermaty, - wartości rytmicznych, - dźwięków na liniach dodanych, - oznaczeń dynamicznych.	Znajomość poprawnego zapisu: - klucza skrzypcowego, - nut i pauz na pięciolinii i na liniach dodanych, - znaków chromatycznych, - oznaczeń taktowych, - oznaczeń dynamicznych - znaków repetycji, volty, fermaty.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa.
Wiadomości ogólnomuzyczne	Nazwy literowe i solmizacyjne dźwięków w kluczu wiolinowym. Pięciolinia i linie dodane. Znajomość klawiatury. Znaki chromatyczne. Pauzy. Wartości rytmiczne nut: ćwierćnuta, ósemki, półnuta, cała nuta, szesnastki, kropka przy nucie półnuta z kropką. Budowa gamy C - dur, trójdźwięk toniczny. Pojęcie półtonu i całego tonu. Oznaczenia dynamiki, znaki repetycji, volty i fermaty. Formy AB i ABA.			Sprawdzian kontrolny: - forma ustna, - forma pisemna

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 2:

Szczegółowe cele edukacyjne	Materiał nauczania	Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	Opis założonych osiągnięć ucznia	Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

Kształcenie głosu	Rozwijanie aparatu głosowego Nabywanie sprawności w gamach C, G, F Doskonalenie intonacji. Śpiewanie a vista Rozwijanie dyspozycji słuchowych.	Ćwiczenia wyrabiające prawidłowy oddech. Ćwiczenia dykcji i emisji. Śpiewanie gam wg schematów rytmicznych: - nazwami literowymi, - nazwami solmizacyjnymi, - wg pokazywanych stopni, Śpiewanie tetrachordów. Śpiewanie triad w poznanych gamach Śpiewanie piosenek jednogłosowych w tonacjach C, G, F. Próby śpiewania kanonów.. Czytanie nut głosem w tonacjach C, G, F w kluczu wiolinowym - w równych wartościach rytmicznych, - zrytmizowanych, - z akompaniamentem nauczyciela. Ćwiczenia w rozpoznawaniu: - wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, - tetrachordów, - interwałów melodycznych i harmonicznyc lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz, - trójdźwięków majorowych i minorowych.	Umiejętność: - utrzymania prawidłowej postawy, - prawidłowego operowania aparatem głosowym, Umiejętność poprawnego pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu śpiewania piosenek i kanonów. Śpiewanie poznanych gam i triad, tetrachordów w podanych schematach rytmicznych. Śpiewanie a vista prostych ćwiczeń w kluczu wiolinowym w równych wartościach rytmicznych oraz zrytmizowanych. Rozpoznawanie słuchowe: - wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, - tetrachordów - interwałów: lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz, - trójdźwięków: majorowego i minorowego.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa. Bieżąco w toku lekcji. Bieżąco w toku lekcji. - forma ustna, - forma pisemna
---------------------------------	--	---	---	---

	Rozwijanie dyspozycji słuchowo - głosowych.	Śpiewanie: - gam durowych C, G, F, - tetrachordów, - triady, - trójdźwięków majorowych i minorowych - interwałów lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz od podanych dźwięków w górę i w dół, - łatwych piosenek z nut w poznanych tonacjach, - z nut ćwiczeń i piosenek z podkładem harmonicznym nauczyciela, - łatwych kanonów.	Umiejętność śpiewania: - poznanych gam triad i tetrachordów, - trójdźwięków majorowych i minorowych, - interwałów lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz, - łatwych piosenek i kanonów.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa.
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej.	Nabywanie umiejętności zapamiętywania.	Echo melodyczno - rytmiczne. Powtarzanie fraz melodyczno - rytmicznych. Rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodycznych. Dyktanda: - melodyczne w różnych wartościach rytmicznych, - melodyczno - rytmiczne, - interwałowe, - trójdźwiękowe. Zapis z pamięci łatwej melodii piosenki i ćwiczeń melodyczno - rytmicznych.	Umiejętność zapamiętywania i odtwarzania krótkich fraz melodyczno - rytmicznych w formie ustnej i pisemnej.	Bieżąco w toku lekcji. Sprawdzian kontrolny: - forma ustna, - forma pisemna
Rozwijanie twórczej inwencji	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	Układanie melodii do: - podanego tekstu słownego, - podanego rytmu, - następników w do podanych poprzedników.	Umiejętność układania melodii do: - podanego tekstu słownego, - podanego rytmu, - następników do podanych poprzedników.	

Rozwijanie twórczej inwencji Kaligrafia	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności. Doskonalenie umiejętności graficznego zapisu notacji muzycznej.			Bieżąco w toku lekcji: - praca indywidualna, - praca zbiorowa
		Układanie ostinata rytmicznego	Umiejętność układania ostinata rytmicznego.	
		Kształtowanie formy AB, ABA	Umiejętność układania ostinata rytmicznego. Znajomość prawidłowego zapisu notacji muzycznej.	
		Poprawny zapis: - nut na pięciolinii w kluczu skrzypcowym, - wartości i zgrupowań rytmicznych, - pauz, - znaków chromatycznych, - oznaczeń taktowych,		Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa.
Wiadomości ogólnomuzyczne	Notacja dźwięków. Nazwy literowe i solmizacyjne dźwięków. Klucz wiolinowy. Znajomość klawiatury. Znaki chromatyczne. Wartości rytmiczne: ćwierćnuta, dwie ósemki, półnuta, cała nuta, szesnastki, dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, kropka przy nucie, półnuta z kropką, ćwierćnuta z kropką, ósemka i ósemka z kropką i szesnastka. Oznaczenia taktowe. Budowa gamy majorowej C, G, F, triady, tetrachordów. Pojęcie i nazwy interwałów: 1cz, 2m, 2w, 3m, 3w, 8cz.. Oznaczenia temp, dynamiki, artykulacji, znaki repetycji, volty i fermaty. Przedtakt. Znajomość form AB i ABA.			Sprawdzian kontrolny: - forma ustna, - forma pisemna

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 3:

Szczegółowe cele edukacyjne	Materiał nauczania	Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	Opis założonych osiągnięć ucznia	Metody oceny osiągnięć ucznia
Kształcenie głosu	Rozwijanie aparatu głosowego Nabywanie sprawności w gamach C, G, F, D, a Doskonalenie intonacji. Śpiewanie a vista	Ćwiczenia wyrabiające prawidłowy oddech. Ćwiczenia dykcji i emisji. Śpiewanie gam wg schematów rytmicznych: - nazwami literowymi, - nazwami solmizacyjnymi, - wg pokazywanych stopni, Śpiewanie tetrachordów. Śpiewanie triad w poznanych gamach Śpiewanie piosenek jedno i dwugłosowych w tonacjach C, G, F, D, a. Śpiewanie kanonów.. Czytanie nut głosem w tonacjach C, G, F, D, a w kluczu wiolinowym i basowym - w równych wartościach rytmicznych, - zrytmizowanych, - z akompaniamentem nauczyciela. Czytanie nut głosem prostych ćwiczeń beztonacyjnych.	Umiejętność: - utrzymania prawidłowej postawy, prawidłowego operowania aparatem głosowym, Śpiewanie poznanych gam i triad, tetrachordów w podanych schematach rytmicznych. Umiejętność poprawnego śpiewania piosenek i kanonów pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu. Śpiewanie a vista - prostych ćwiczeń w kluczu wiolinowym i basowym w poznanych tonacjach, - prostych ćwiczeń beztonacyjnych.	Bieżąco w toku lekcji. Praca domowa. Sprawdzian kontrolny - forma ustna

Kształcenie pamięci i wyobraźni	Nabywanie umiejętności zapamiętywania. Rozwijanie dyspozycji słuchowo -	- gam durowych i molowych, - tetrachordów, - triady, - trójdźwięków dur, moll, zmn, zw - intonowanie interwałów w górę i w dół lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 4cz, 5cz, 8cz od podanego dźwięku, - piosenek z nut w poznanych tonacjach, - z nut ćwiczeń i piosenek z ^{podkładem} Echo melodyczno - rytmiczne. - odmian gam minorowych, - wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, - interwałów melodycznych i harmonicznyc h lcz, 2m, 2w, 3m, 3w, 4cz, 5cz, 8cz, - trójdźwięków dur, moll, zmn, zw. Śpiewanie:	- poznanych gam triad i tetrachordów, - poznanych interwałów i trójdźwięków, - piosenek i ćwiczeń w poznanych tonacjach - kanonów. Umiejętność zapamiętywania i odtwarzania krótkich fraz melodyczno - rytmicznych - odmian gam minorowych, - wysokości dźwięków w pochodzie melodycznym, - poznanych interwałów, - poznanych trójdźwięków. Umiejętność śpiewania:	Praca domowa. Bieżąco w toku lekcji. kontrolny: Bieżąco w toku lekcji.
---------------------------------	--	---	---	---

		Powtarzanie fraz melodyczno - rytmicznych. Rozpoznawanie znanych piosenek z usłyszanych fragmentów melodycznych lub rytmicznych, Powtarzanie głosem usłyszanych interwałów. Dyktanda: - melodyczne w równych wartościach rytmicznych, - melodyczno - rytmiczne, - interwałowe, - trójdźwiękowe. Zapis z pamięci łatwej melodii piosenki i ćwiczeń melodyczno - rytmicznych.		Sprawdzian kontrolny: - forma ustna, - forma pisemna
--	--	---	--	--

Rozwijanie inwencji twórczej Kaligrafia	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności. Doskonalenie umiejętności graficznego zapisu notacji muzycznej.	Improwizowanie: - melodii do podanego tekstu słownego, - melodii do podanego rytmu, - melodii następników do podanych poprzedników, - melodii brakującej frazy. Układanie: - tekstu do podanej melodii, - akompaniamentu rytmicznego, - ostinata rytmicznego. Kształtowanie formy: - ABA, - ronda, - wariacji. Poprawny zapis: - nut na pięciolinii w kluczu skrzypcowym i basowym, - wartości i ugrupowań rytmicznych, - pauz, - znaków chromatycznych, - oznaczeń taktowych,	Umiejętność układania melodii do: - podanego tekstu słownego, - podanego rytmu, - następników do podanych poprzedników, - brakującej frazy Umiejętność układania akompaniamentu rytmicznego do melodii. Znajomość budowy formy ABA, ronda, wariacji. Znajomość prawidłowego zapisu notacji muzycznej.	Bieżący w toku lekcji: - praca indywidualna, - praca zbiorowa Praca domowa. Bieżący w toku lekcji. Praca domowa.
--	--	---	--	---

5. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH 4 - 6

5.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.5

Lekcje Kształcenia Słuchu to zajęcia w grupach **do 12 osób**. Odbywają się 2x w tygodniu po 45' w godzinach popołudniowych. Szkoła prowadzi pilotażowy program nauczania kształcenia słuchu z wykorzystaniem innowacyjnej Metody Mijusic.

Na zajęciach uczniowie podnoszą swoje umiejętności słuchowo – głosowe, rozwijają wrażliwość muzyczną i zdolności percepcyjne, przydatne na lekcjach z instrumentu głównego. Kontynuują naukę mając za sobą egzamin z rytmiki.

5.2. Szczegółowe cele edukacyjne

1. Kształcenie słuchu
2. Rozwijanie dyspozycji słuchowo – głosowych
3. Kształcenie poczucia rytmu
4. Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej
5. Rozwijanie inwencji twórczej
6. Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej ucznia
7. Rozwijanie wrażliwości muzycznej i zdolności percepcyjnych ucznia
8. Rozwijanie zainteresowań ogólnomuzycznych ucznia
9. Kształcenie umiejętności świadomego postrzegania zjawisk muzycznych
10. Opanowanie wiadomości teoretycznych w zakresie potrzebnym do kontynuowania nauki w szkole drugiego stopnia

5.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

1. Skala, gama, tonacja:
 - Opanowanie pokrewieństw tonacji – szczególnie koła kwintowego, dur – moll
 - Enharmoniczna zamiana tonacji – durowych i molowych
 - Inne skale spoza systemu dur, mol – pentatonika, skale starogreckie, średniowieczna, całotonowa, dodekafoniczne, góralskie, cygańskie
 - Durowa gama chromatyczna – regularna i nieregularna
2. Nabycie sprawności w gamach do 5 znaków przykluczowych
 - Gruntowne opanowanie gam majorowych i minorowych
 - Triada harmoniczna
 - Kadencja wielka doskonała we wszystkich przewrotach
3. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, budowania i śpiewania interwałów
 - Interwały konsonansowe i dysonansowe
 - Interwały proste w przebiegu melodycznym i harmonicznym
 - Interwały złożone do kwintdecymy włącznie
4. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, budowania i śpiewania trójdźwięków w postaci zasadniczej i przewrotach w obu kierunkach (opanowanie symboli i nazewnictwa):
 - Durowych, molowych
 - Zwiększonych i zmniejszonych
5. Dominanta septymowa(czterodźwięk):
 - Rozpoznawanie i intonowanie
 - Nazewnictwo i symbole

- Budowanie i rozwiązywanie w gamach do 5 znaków przykluczowych
- Budowanie we wszystkich postaciach od podanego dźwięku z rozwiązaniem na tonikę durową i molową

6. Rytm muzyczny

- Puls – umiejętność równego odmierzenia czasu w różnych tempach
- Poznanie wartości rytmicznych nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka
- Przedłużanie wartości rytmicznych przez kropkę i łuk; przedłużanie pauz przez kropkę
- Synkopa
- Regularny podział wartości dwudzielnych: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka,
- Regularny podział wartości trójdzielnych: cała nuta z kropką, półnuta z kropką, ćwierćnuta z kropką, ósemka z kropką, szesnastka z kropką;
- Nieregularny podział wartości rytmicznych w taktach dwójkowych: triola (ćwierćnutowa, ósemkowa), kwintola (ćwierćnutowa, ósemkowa)
- Nieregularny podział wartości rytmicznych w taktach trójkowych: duola (ćwierćnutowa, ósemkowa)

7. Metrum. Takt.

- Metrum dwu-, trzy-, cztero-, pięcio- i sześciomiarowe
- Takty proste:
 - Dwójkowe 2/4;
 - Trójkowe: 3/4, 3/8
- Takty złożone regularne:
 - Dwójkowe: 4/4, c, alla breve
 - Trójkowe: 6/4, 6/8, 9/8, 12/8
- Takty złożone nieregularne: 5/4, 5/8
- Takty niepełne, przedtakt
- Grupowanie wartości rytmicznych w taktach dwójkowych i trójkowych
- Polirytmia
- Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych

8. Usprawnianie czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym

- Śpiewanie a vista
- Rozwijanie walorów głosowych: intonacji, barwy, dynamiki
- Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania
- Nabywanie umiejętności utrzymywania: stałego tempa, zmiany tempa

5.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Założone cele edukacyjne osiągane są przy użyciu następujących technik:

- Ćwiczeń melodycznych
- Ćwiczeń rytmicznych - z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych, wystukiwaniem, pulsu, ostinanta rytmicznego (ćwierćnutowego, poznanych grup rytmicznych)
- Śpiewania z nut jednogłosowo i dwugłosowo:
 - a vista
 - ćwiczenia przygotowane
 - z taktowaniem na dwa, trzy, cztery i pięć
- Nauki piosenek (interwały, trójdźwięki, dominanty septymowe)
 - powtarzanie głosem usłyszanej melodii nazwami literowymi lub solmizacyjnymi
 - improwizowanie głosem małych okresów lub zdań muzycznych
- Zapisu z pamięci:

- jednogłosowych melodii tonalnych
- jedno- i dwugłosowych melodii tonalnych
- Zapisu (dyktanda)
 - jednogłosowych melodii tonalnych
 - jedno- i dwugłosowych melodii tonalnych
 - jednogłosowych melodii atonalnych
- Wykorzystania programu komputerowego „Mijusic”
 - budowa interwałów, trójdźwięków, dominant septymowych
 - schematy i grupy rytmiczne
 - gry edukacyjne

5.5. Opis założonych osiągnięć ucznia

Zajęcia kształcenia słuchu rozwijają:

1. Słuch wysokościowy
2. Poczucie rytmu
3. Koordynację słuchowo-głosową
4. Pamięć i wyobraźnię muzyczną
5. Wrażliwość na środki wyrazu muzycznego
6. Nabywanie sprawności i nawyków, które wpływają na rozwój muzyczny i ogólny - pamięć, myślenie, szybkość reakcji
7. Umiejętność współdziałania w grupie
8. Koleżeństwo w grupie
9. Dyscyplinę wewnętrzną
10. Odporność psychiczną
11. Dokładność w pracy

5.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

W szkole muzycznej jest stosowana punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

1. Obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie
2. Gotowość ucznia do zajęć
3. Ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń
4. Ocena bieżąca na lekcji
5. Sprawdzian kontrolny:
 - Forma pisemna,
 - Forma ustna
 - Program komputerowy „Mijusic”
 - testy,
 - budowanie interwałów
 - budowanie i rozwiązywanie D7
 - gry punktowane: interwały, dominanty septymowe
 - pisanie dyktand melodycznych i rytmicznych jedno- i dwugłosowych
6. Obserwacja zachowania podczas lekcji otwartych
7. Ocena prac domowych

Oceniane są:

1. Stopień rozwoju muzycznego i ogólnego
2. Zdolności muzyczne (słuch muzyczny, poczucie rytmu itp.)
3. Zdolności intelektualne (pamięć, inteligencja itp.)
4. Cechy osobowości (odporność psychiczna, dyscyplina, pracowitość, wrażliwość)

5. Zainteresowania muzyczne
6. Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

5.7. Zestawienie – tabela

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 4:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabycie sprawności w gamach do 2 znaków	Śpiewanie gam: 7) nazwami literowymi 8) nazwami stopni 9) rytmizowanych wg. podanych schematów 10) z pominięciem jakiegoś stopnia 11) w kanonie (np.tercje, kwinty) Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo-głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> -umiejętność śpiewania gam do 2 znaków, 22. w równych wartościach, 23. w różnych schematach rytmicznych, 24. od różnych stopni, 25. rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	1. Bieżący w toku lekcji 2. Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabycie sprawności czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Czytanie ćwiczeń nazwami literowymi i solmizacją w równych oraz zrytmizowanych wartościach z równoczesnym taktowaniem lub wystukiwaniem rytmu (ostinatowym lub kontrapunktowym)	Umiejętność śpiewania z nut w kluczach wiolinowym i basowym • od podanego pierwszego dźwięku ćwiczenia • od podanego „a1” (kamerton)	Ocena bieżąca na lekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; tworzenie interwałów charakterystycznych (tryton, sekunda zwiększona) Rozpoznawanie interwałów • w przebiegu melodycznym,	<u>2. Interwały</u> - umiejętności: • intonowanie interwałów do seksty w górę i w dół, • intonowanie trytonów z rozwiązaniem, • intonowanie	

		- granych melodycznie w różnych rejestrach, - łańcuch interwałów, - ćwiczenie refleksu, - określanie rozmiarów interwału - gra edukacyjna programu „Mijusic”	trójdźwięków dur, moll, zmn., zw.,	
	Śpiewanie a vista			Sprawdzian kontrolny - forma pisemna, - forma ustna
Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania	Śpiewanie z nut a) ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne b) ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego c) ćwiczenia z akompaniamentem nauczyciela d) ćwiczenia pamięci i improwizacji e) śpiewanie w dwugłosie f) ćwiczenia beztonacyjne	3. <u>Śpiewanie a vista:</u> - ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) - prostych ćwiczeń beztonacyjnych, - łatwych konstrukcji dwugłosowych, - z akompaniamentem	
	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	- Analiza słuchowa melodii „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni - Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu - Dyktaty melodyczno-rytmiczne, intrwałowe, atonalne, - Dyktanda programu „Mijusic” - Zapamiętywanie tekstu muzycznego, „Szybkościowe”(refleks) bez notowania, - Zapis improwizowanych melodii	- z akompaniamentem II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii - dyktanda melodyczno-rytmiczne, - schematy rytmiczne - interwałowe - Dyktanda programu „Mijusic”	Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych - rozpoznawanie:			Ocena bieżąca
Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki z przyspieszeniem tempa		

Rozwijanie inwencji twórczej	graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych	• zwalnianiem tempa • powrotem do tempa Zmiany dynamiczne. Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej. Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego	lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
	Interwały harmoniczne, konsonanse i dysonanse	• Realizowanie schematów rytmicznych „sposobami” • słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki, • improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie, • słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowanie rytmów w dwugłosie.	• umiejętność utrzymywania stałego tempa • prawidłowa reakcja na tempa zmienne • sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych • znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych • Dyktanda rytmiczne programu „Mijusic”	
	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej	Ćwiczenia kaligraficzne: • rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach • zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, • dyktanda rytmiczne		
	Wiadomości ogólnomuzyczne.			
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	• Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, • analiza słuchowa składników interwałów, • określanie rozmiaru interwału • intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych • literowe nazywanie słyszanych interwałów • zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych	IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.
	– Notacja dźwięków, klucz wiolinowy i basowy. – Znajomość klawiatury, nazwy	Ćwiczenia na		

oktaw, znaki powtórzeń, sposoby przedłużania wartości nut	• rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych	
– Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych; metrum; takty proste i złożone.	analiza słuchowo-głosowa składników akordu Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.	
– Chromatyka i enharmonia.	Powtarzanie motywów: • naśladownictwo	V. Umiejętność spostrzegania, kojarzenia i zapamiętywania, improwizacji i kompozycji.
– Interwały, trójdźwięki (przewroty)	• ze zmianą kierunku, rytmu i odległości, Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	
– Budowa gam durowych i molowych	Improwizowanie głosem następników.	
– Podstawowe rodzaje artykulacji	Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej.	
– Oznaczenia tempa i dynamiki	Tworzenie drugiego głosu. Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 5:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabycie sprawności w gamach do 4 znaków	Śpiewanie gam: 12) nazwami literowymi 13) nazwami stopni 14) rytmizowanych wg. podanych schematów 15) z pominięciem jakiegoś stopnia 16) w kanonie (np.tercje, kwinty) Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo–głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> -umiejętność śpiewania gam do 4 znaków, 26. w równych wartościach, 27. w różnych schematach rytmicznych, 28. od różnych stopni, 29. rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	1. Bieżąco w toku lekcji 2. Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabycie sprawności czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Czytanie ćwiczeń nazwami literowymi i solmizacją w równych oraz zrytmizowanych wartościach z równoczesnym taktowaniem lub wystukiwaniem rytmu (ostinatowym lub kontrapunktowym)	Umiejętność śpiewania z nut w kluczach wiolinowym i basowym a) od podanego pierwszego dźwięku ćwiczenia b) od podanego „a1” (kamerton)	Ocena bieżąca na lekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; tworzenie interwałów złożonych	<u>2. Interwały</u> - umiejętności: • intonowanie interwałów do oktawy w górę i w dół, • intonowanie trytonów z rozwiązaniem, • intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw. oraz ich przewrotów od podanych	
	Śpiewanie a vista	Rozpoznawanie interwałów • w przebiegu melodycznym, • granych melodycznie w różnych rejestrach, • łańcuch interwałów, • ćwiczenie refleksu, • określanie		

		rozmiarów interwału	dźwięków,	
		gra edukacyjna programu „Mijusic”		
				Sprawdzian kontrolny - forma pisemna, - forma ustna
Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania	Śpiewanie z nut a) ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne b) ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego c) ćwiczenia z akompaniamentem nauczyciela d) ćwiczenia pamięci i improwizacji e) śpiewanie w dwugłosie f) ćwiczenia beztonacyjne	3. <u>Śpiewanie a vista:</u> - ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) - prostych ćwiczeń beztonacyjnych, - łatwych konstrukcji dwugłosowych, - z akompaniamentem	
	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	- Analiza słuchowa melodii „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni - Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu - Dyktaty melodyczno-rytmiczne, intrwałowe, atonalne, - Dyktanda programu „Mijusic” - Zapamiętywanie tekstu muzycznego, „Szybkościowe”(refleks) bez notowania, - Zapis improwizowanych melodii		
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych - rozpoznawanie:		II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii - dyktanda melodyczno-rytmiczne: jedno- i dwugłosowe, - schematy rytmiczne - interwałowe - Dyktanda programu „Mijusic”	
Kształcenie słuchu harmonicznego		Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki - z przyspieszeniem tempa - zwalnianiem tempa - powrotem do tempa Zmiany dynamiczne. Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej. Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji		
	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych	Realizowanie schematów	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego	
				Ocena bieżąca

Rozwijanie inwencji twórczej	Interwały harmoniczne, konsonanse i dydonanse	rytmicznych „sposobami” • słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki, • improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie, • słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowane rytmów w dwugłosie.	• umiejętność utrzymywania stałego tempa • prawidłowa reakcja na tempa zmienne • sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych • znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych • Dyktanda rytmiczne programu „Mijusic”	
	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej i przewrotach	Ćwiczenia kaligraficzne: • rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach • zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, • dyktanda rytmiczne		lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
Wiadomości ogólnomuzyczne.	Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach.	• Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, • analiza słuchowa składników interwałów, • określanie rozmiaru interwału • intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych • literowe nazywanie słyszanych interwałów • zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych		Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.
	Dominanta septymowa (czter odźwięk) - w postaci zasadniczej		IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.			
	– Notacja dźwięków,	Ćwiczenia na • rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych analiza słuchowo-głosowa składników akordu Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.		

klucz wiolinowy i basowy.	Granie i śpiewanie kadencji	
– Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych; metrum; takty proste i złożone.	Rozwiązywanie D7 na T w gamach durowych i molowych Prezentacja programu „Mijusic”	Granie i śpiewanie kadencji w tonacjach do 4 znaków, w przewrotach
– Chromatyka i enharmonia.	Powtarzanie motywów:	Budowanie i śpiewanie D7 z określaniem tonacji Gry i testy edukacyjne programu „Mijusic”
– Interwały, trójdźwięki (przewroty)	• naśladownictwo • ze zmianą kierunku, rytmu i odległości,	
– Budowa gam durowych i molowych	Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	V. Umiejętność sposstrzegania, kojarzenia i zapamiętywania, improwizacji i kompozycji.
– Kadencje(bu dowa)	Improwizowanie głosem następników.	
– Dominanta septymowa, postać zasadnicza	Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej. Tworzenie drugiego głosu. Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	
		VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA 6

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabycie sprawności w gamach do 5 znaków	Śpiewanie gam: – nazwami literowymi – nazwami stopni – rytmizowanych wg. podanych schematów – z pominięciem jakiegoś stopnia – w kanonie (np. tercje, kwinty) – Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo-głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> – -umiejętność śpiewania gam do 5 znaków, – w równych wartościach, – w różnych schematach rytmicznych, – od różnych stopni, – rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	– Bieżąco w toku lekcji – Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; – tworzenie interwałów złożonych – Rozpoznawanie interwałów – w przebiegu melodycznym, – granych melodycznie w różnych rejestrach, – łańcuch interwałów, – ćwiczenie refleksu, – określanie rozmiarów interwału	<u>2. Interwały</u> - umiejętności: – intonowanie interwałów do oktawy w górę i w dół, – intonowanie trytonów z rozwiązaniem, – intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw. oraz ich przewrotów od podanych dźwięków,	– Ocena bieżąca na lekcji
	Usprawnianie czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Śpiewanie z nut – ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne – ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego – ćwiczenia z akopniamientem nauczyciela – ćwiczenia pamięci i	<u>3. Śpiewanie a vista:</u> – ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z	– Sprawdzian kontrolny – forma pisemna, – forma ustna
	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania			

Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	improwizacji	taktowaniem (w	
		– śpiewanie w dwugłosie	kluczach:	
		– ćwiczenia beztonacyjne	wiolinowymi	
			basowym)	
			– ćwiczeń	
			beztonacyjnych,	
		Analiza słuchowa melodii	– konstrukcji	
		– „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni	dwugłosowych,	
		– Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu	– z	
		– Dyktaty melodyczno- rytmiczne, intrwałowe, atonalne,	akompaniamentem	
Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki	– Zapamiętywanie tekstu muzycznego,	Zapamiętywanie i	Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
		– „Szybkościowe”(refleks) bez notowania,	odtworzenie na bieżąco, usłyszanego przebiegu melodycznego	
		– Zapis improwizowanych melodii	II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii	
			– dyktanda	
			melodyczno- rytmiczne: jedno- i	
			dwugłosowe,	
			– schematy rytmiczne	
			– interwałowe	
Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych	– z przyspieszeniem tempa	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego	Ocena bieżąca
		– zwalnianiem tempa	– umiejętność	
		– powrotem do tempa	utrzymywania	
		– Zmiany dynamiczne.	stałego tempa	
		– Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej.	– prawidłowa reakcja na tempa zmienne	
		– Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji	– sprawność w	
			realizacji poznanych	
			grup rytmicznych	
			– znajomość	
			charakterystycznych rytmów tanecznych	
Kształcenie słuchu harmonicznego	Interwały harmoniczne, konsonanse i dysonanse	– Realizowanie schematów rytmicznych „sposobami”		
		– słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki,		
		– improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie,		

		– słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowanie rytmów w dwugłosie.		
Rozwijanie inwencji twórczej	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej i przewrotach	Ćwiczenia kaligraficzne: – rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach – zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, – dyktanda rytmiczne		
Wiadomości ogólnomuzyczne.	Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach.	– Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, – analiza słuchowa składników interwałów, – określanie rozmiaru interwału	IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
	Dominanta septymowa (czter odźwięk) – w postaci zasadniczej i przewrotach	– intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych – literowe nazywanie słyszanych interwałów – zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych –		Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	Ćwiczenia na – rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych – analiza słuchowo-głosowa składników akordu – Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.	Granie i śpiewanie kadencji w tonacjach do 5 znaków, w przewrotach Budowanie, śpiewanie i rozwiązywanie D7 z określeniem tonacji	– Test i punktowanie gry programu „Mijusic”
	– Gruntowne opanowanie gam majorowych i minorowych, triad i kadencji do 5 znaków	Granie i śpiewanie kadencji Rozwiązywanie D7 i jej przewrotów na T w gamach durowych i molowych Prezentacja programu „Mijusic”	V. Umiejętność spostrzegania, kojarzenia i zapamiętywania	

przyłkuczowy ch		
– Sprawność w posługiwaniu się interwałami prostymi w przebiegu melodycznym i harmoniczny m	Powtarzanie motywów: – naśladownictwo – ze zmianą kierunku, rytmu i odległości, – Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	– VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności
– interwały złożone do kwintdecymy włącznie	– Improwizowanie głosem następników.	
– Opanowanie trójdźwięków - wszystkich postaci – budowanie, intonowanie i rozpoznawani e	– Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej.	
– Opanowanie D7 – budowa we wszystkich postaciach, rozwiązywani e na T	– Tworzenie drugiego głosu.	
– Opanowanie pokrewieństw w tonacji – szczególnie koła kwintowego, dur – moll	– Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	
– Enharmonicz na zamiana tonacji – durowych i molowych		
– Inne skale spoza systemu dur, mol – pentatonika, skale starogreckie, średnio-wiecz ne, całotonaowa, dodekafonicz ne, góralskie, cygańskie		

- Grupowanie wartości rytmicznych w poznanych taktach z zastosowaniem w wszystkich poznanych grupach rytmicznych
- Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach – budowa i intonowanie
- Durowa gama chromatyczna – regularna i nieregularna

6. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH I – IV

6.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.6

Do klasy pierwszej, cyklu czteroletniego szkoły muzycznej I stopnia, przyjmowani są kandydaci od 10 do 16 roku życia, na podstawie ustnego sprawdzianu predyspozycji do nauki w szkole muzycznej. Poprzez rodzaj zadawanych ćwiczeń przez egzaminującego, badane są:

1. Słuch wysokościowy
2. Słuch harmoniczny
3. Poczucie rytmu
4. Emisja głosu (intonacja, słuch wysokościowy)
5. Pamięć muzyczna

Każde ćwiczenie jest punktowane w skali 1- 25. Średnia punktów daje ostateczną ocenę, zatwierdzoną przez Komisję Rekrutacyjną. Na jej podstawie jest tworzona lista przyjęć do klasy I Szkoły Muzycznej.

Lekcje Kształcenia Słuchu to zajęcia w grupach **do 12 osób**. Odbývają się 2x w tygodniu po 45' w godzinach popołudniowych. Szkoła prowadzi pilotażowy program nauczania kształcenia słuchu z wykorzystaniem innowacyjnej Metody Mijusic.

Na zajęciach uczniowie podnoszą swoje umiejętności słuchowo – głosowe, rozwijają wrażliwość muzyczną i zdolności percepcyjne, przydatne na lekcjach z instrumentu głównego.

6.2. Szczegółowe cele edukacyjne

1. Kształcenie słuchu.
2. Rozwijanie dyspozycji słuchowo – głosowych
3. Kształcenie poczucia rytmu
4. Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej.
5. Rozwijanie inwencji twórczej.
6. Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej ucznia.
7. Rozwijanie wrażliwości muzycznej i zdolności percepcyjnych ucznia.
8. Rozwijanie zainteresowań ogólnomuzycznych ucznia.
9. Kształcenie umiejętności świadomego postrzegania zjawisk muzycznych.
10. Opanowanie wiadomości teoretycznych w zakresie potrzebnym do kontynuowania nauki w

szkole drugiego stopnia.

6.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

9. Skala, gama, tonacja:

- Opanowanie pokrewieństw tonacji – szczególnie koła kwintowego, dur – moll
- Enharmoniczna zamiana tonacji – durowych i molowych
- Inne skale spoza systemu dur, mol – pentatonika, skale starogreckie, średniowieczna, całotonowa, dodekafoniczne, góralskie, cygańskie
- Durowa gama chromatyczna – regularna i nieregularna

10. Nabycie sprawności w gamach do 5 znaków przykluczowych

- Gruntowne opanowanie gam majorowych i minorowych
- Triada harmoniczna
- Kadencja wielka doskonała we wszystkich przewrotach

11. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, budowania i śpiewania interwałów

- Interwały konsonansowe i dysonansowe
- Interwały proste w przebiegu melodycznym i harmonicznym
- Interwały złożone do kwintdecymy włącznie

12. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, budowania i śpiewania trójdźwięków w postaci zasadniczej i przewrotach w obu kierunkach (opanowanie symboli i nazewnictwa):

- Durowych, molowych
- Zwiększonych i zmniejszonych

13. Dominanta septymowa(czterodźwięk):

- Rozpoznawanie i intonowanie
- Nazewnictwo i symbole
- Budowanie i rozwiązywanie w gamach do 5 znaków przykluczowych
- Budowanie we wszystkich postaciach od podanego dźwięku z rozwiązaniem na tonikę durową i molową

14. Rytm muzyczny

- Puls – umiejętność równego odmierzenia czasu w różnych tempach
- Poznanie wartości rytmicznych nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka
- Przedłużanie wartości rytmicznych przez kropkę i łuk; przedłużanie pauz przez kropkę
- Synkopa
- Regularny podział wartości dwudzielnych: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka,
- Regularny podział wartości trójdzielnych: cała nuta z kropką, półnuta z kropką, ćwierćnuta z kropką, ósemka z kropką, szesnastka z kropką;
- Nieregularny podział wartości rytmicznych w taktach dwójkowych: triola (ćwierćnutowa, ósemkowa), kwintola (ćwierćnutowa, ósemkowa)
- Nieregularny podział wartości rytmicznych w taktach trójkowych: duola (ćwierćnutowa, ósemkowa)

15. Metrum. Takt.

- Metrum dwu-, trzy-, cztero-, pięcio- i sześciomiarowe
- Takty proste:
- Dwójkowe 2/4;
- Trójkowe: 3/4, 3/8

- Takty złożone regularne:
 - Dwójkowe: 4/4, c, alla breve
 - Trójkowe: 6/4, 6/8, 9/8, 12/8
- Takty złożone nieregularne: 5/4, 5/8
- Takty niepełne, przedtakt
- Grupowanie wartości rytmicznych w taktach dwójkowych i trójkowych
- Polirytmia
- Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych

16. Usprawnianie czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym

- Śpiewanie a vista
- Rozwijanie walorów głosowych: intonacji, barwy, dynamiki
- Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania
- Nabywanie umiejętności utrzymywania: stałego tempa, zmiany tempa

6.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Założone cele edukacyjne osiągane są przy użyciu następujących technik:

- Ćwiczeń melodycznych
- Ćwiczeń rytmicznych - z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych, wystukiwaniem, pulsu, ostinanta rytmicznego (ćwierćnutowego, poznanych grup rytmicznych)
- Śpiewania z nut jednogłosowo i dwugłosowo:
 - a vista
 - ćwiczenia przygotowane
 - z taktowaniem na dwa, trzy, cztery i pięć
- Nauki piosenek (interwały, trójdźwięki, dominanty septymowe)
 - powtarzanie głosem usłyszaną melodię nazwami literowymi lub solmizacyjnymi
 - improwizowanie głosem małych okresów lub zdań muzycznych
- Zapisu z pamięci:
 - jednogłosowych melodii tonalnych
 - jedno- i dwugłosowych melodii tonalnych
- Zapisu (dyktanda)
 - jednogłosowych melodii tonalnych
 - jedno- i dwugłosowych melodii tonalnych
 - jednogłosowych melodii atonalnych
- Wykorzystania programu komputerowego „Mijusic”
 - budowa interwałów, trójdźwięków, dominant septymowych
 - schematy i grupy rytmiczne
 - gry edukacyjne

6.5. Opis założonych osiągnięć ucznia

Zajęcia kształcenia słuchu rozwijają:

12. Słuch wysokościowy
13. Poczucie rytmu
14. Koordynację słuchowo-głosową
15. Pamięć i wyobraźnię muzyczną
16. Wrażliwość na środki wyrazu muzycznego
17. Nabywanie sprawności i nawyków, które wpływają na rozwój muzyczny i ogólny - pamięć, myślenie, szybkość reakcji
18. Umiejętność współdziałania w grupie
19. Koleżeństwo w grupie
20. Dyscyplinę wewnętrzną

21. Odporność psychiczną
22. Dokładność w pracy

6.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

W szkole muzycznej jest stosowana punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

8. Obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie
9. Gotowość ucznia do zajęć
10. Ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń
11. Ocena bieżąca na lekcji
12. Sprawdzian kontrolny:
 - Forma pisemna,
 - Forma ustna
 - Program komputerowy „Mijusic”
 - testy,
 - budowanie interwałów
 - budowanie i rozwiązywanie D7
 - gry punktowane: interwały, dominanty septymowe
 - pisanie dyktand melodycznych i rytmicznych jedno- i dwugłosowych
13. Obserwacja zachowania podczas lekcji otwartych
14. Ocena prac domowych

Oceniane są:

7. Stopień rozwoju muzycznego i ogólnego
8. Zdolności muzyczne (słuch muzyczny, poczucie rytmu itp.)
9. Zdolności intelektualne (pamięć, inteligencja itp.)
10. Cechy osobowości (odporność psychiczna, dyscyplina, pracowitość, wrażliwość)
11. Zainteresowania muzyczne
12. Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

6.7. Zestawienie – tabela

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA I:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie głosu	Rozwijanie aparatu głosowego	Ćwiczenia emisyjne: g) wyrabiające prawidłowy oddech h) precyzujące prawidłową intonację	Umiejętność prawidłowej emisji głosu i panowanie nad właściwą intonacją śpiewanych ćwiczeń, samodzielna korekta błędów intonacyjnych	1. Bieżąco w toku lekcji 2. Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabywanie sprawności w gamach C,G,F,a,c	Śpiewanie gam: 17) nazwami literowymi 18) nazwami stopni 19) rytmiczowanych wg. podanych	<u>I. Słuchowo-głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> -umiejętność śpiewania gam C,G,F,a,c	Ocena bieżąca na lekcji

	schematów 20) z pominięciem jakiegoś stopnia 21) w kanonie (np.tercje, kwinty) Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów Prezentacja programu komputerowego „Mijusic”	30. w równych wartościach, 31. w różnych schematach rytmicznych, 32. rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów
Nabywanie sprawności czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Czytanie ćwiczeń nazwami literowymi i solmizacją w równych oraz zrytmizowanych wartościach z równoczesnym taktowaniem lub wystukiwaniem rytmu (ostinatowym lub kontrapunktowym)	
Doskonalenie umiejetności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górze i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; tworzenie interwałów złożonych prezentacja programu „Mijusic”	2. <u>Interwały</u> - umiejętności: • intonowanie interwałów do kwinty + oktawa górę i w dół, • intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw. od podanych dźwięków, • gra edukacyjna punktowana programu „Mijusic” Sprawdzian kontrolny • forma pisemna, • forma ustna • testy i gry punktowane programu komputerowe go „Mijusic”
Śpiewanie a vista	Rozpoznawanie interwałów • w przebiegu melodycznym, • granych melodycznie w różnych rejestrach, • łańcuch interwałów, • ćwiczenie refleksu, • określanie rozmiarów interwału • gry edukacyjne programu „Mijusic” Śpiewanie z nut a) ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne b) ćwiczenia z	3. <u>Śpiewanie a vista:</u> • ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem
Nabywanie umiejetności logicznego zapamiętywania		
Kształcenie poczucia rytmu		

(metrorytmika)	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	akompaniamentem nauczyciela c) ćwiczenia pamięci i improwizacji d) śpiewanie w dwugłosie(kanon) e) ćwiczenia beztonacyjne	(w kluczach: wiolinowymi basowym) • prostych ćwiczeń beztonacyjnych • łatwych konstrukcji dwugłosowych, • z akompaniamentem	Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych - rozpoznawanie:	• Analiza słuchowa melodii • „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni • Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu • Dyktaty melodyczno-rytmiczne, intrwałowe, • Zapamiętywanie tekstu muzycznego, • „Szybkościowe”(refleks) bez notowania, • Zapis improwizowanych melodii	II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii • dyktanda melodyczno-rytmiczne • schematy rytmiczne • interwałowe • Dyktanda melodyczne programu „Mijusic”	Ocena bieżąca
Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów melodycznych i rytmicznych	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki • z przyspieszeniem tempa • zwalnianiem tempa • powrotem do tempa Zmiany dynamiczne. Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej. Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego a) umiejętność utrzymywania stałego tempa b) prawidłowa reakcja na tempa zmienne c) sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych d) znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych e) dyktanda rytmiczne programu „Mijusic”	
Rozwijanie inwencji twórczej	Interwały harmoniczne, konsonanse i dysonanse	Realizowanie schematów rytmicznych „sposobami” • słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki,		
	Trójdźwięki durowe, molowe,			

Wiadomości ogólnomuzyczne.	zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej	• improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie, • słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowanie rytmów w dwugłosie.	
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	Ćwiczenia kaligraficzne: • rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach • pismo nutowe – pięciolinia, klucze, nuty i pauzy • zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, • dyktanda rytmiczne	lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
	– Notacja dźwięków, pauz; klucz wiolinowy i basowy. – Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych; metrum; oznaczenia taktowe; takty proste i złożone. – Chromatyka i enharmonia. – Podstawowy szereg diatoniczny – Budowa gam durowych i molowych oraz triad – nazwy oktav – nazewnictwo stopni gam – Interwały, trójdźwięki – Konsonanse i dysonanse	• Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, • analiza słuchowa składników interwałów, • określanie rozmiaru interwału • intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych • literowe nazywanie słyszanych interwałów • zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych, Ćwiczenia na • rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych • analiza słuchowo-głosowa składników akordu • Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach. Powtarzanie motywów: • naśladownictwo	IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków w postaci zasadniczej a) test programu „Mijusic” V. Umiejętność spostrzegania, kojarzenia i zapamiętywania
			Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.

• ze zmianą kierunku, rytmu i odległości, Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań. Improwizowanie głosem następników. Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej. Tworzenie drugiego głosu. Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności
--	---

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA II:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabywanie sprawności w gamach do 2 znaków	Śpiewanie gam: 22) nazwami literowymi 23) nazwami stopni 24) rytmizowanych wg. podanych schematów 25) z pominięciem jakiegoś stopnia 26) w kanonie (np. tercje, kwinty) Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo-głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> -umiejętność śpiewania gam do 2 znaków, 33. w równych wartościach, 34. w różnych schematach rytmicznych, 35. od różnych stopni, 36. rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	1. Bieżąco w toku lekcji 2. Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabywanie sprawności czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Czytanie ćwiczeń nazwami literowymi i solmizacją w równych oraz zrytmizowanych wartościach z równoczesnym taktowaniem lub wystukiwaniem rytmu (ostinatowym lub kontrapunktowym)	Umiejętność śpiewania z nut w kluczach wiolinowym i basowym • od podanego pierwszego dźwięku ćwiczenia • od podanego „a1” (kamerton)	Ocena bieżąca na lekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na		

Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)	Śpiewanie a vista	jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; tworzenie interwałów charakterystycznych (tryton, sekunda zwiększona) Rozpoznawanie interwałów • w przebiegu melodycznym, • granych melodycznie w różnych rejestrach, • łańcuch interwałów, • ćwiczenie refleksu, • określanie rozmiarów interwału • gra edukacyjna programu „Mijusic”	2. <u>Interwały</u> - umiejętności: • intonowanie interwałów do seksty w górę i w dół, • intonowanie trytonów z rozwiązaniem, • intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw.,	Sprawdzian kontrolny • forma pisemna, • forma ustna
	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania	Śpiewanie z nut i) ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne j) ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego k) ćwiczenia z akompaniamentem nauczyciela l) ćwiczenia pamięci i improwizacji m) śpiewanie w dwugłosie n) ćwiczenia beztonacyjne	3. <u>Śpiewanie a vista:</u> • ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) • prostych ćwiczeń beztonacyjnych, • łatwych konstrukcji dwugłosowych, • z akompaniamentem	
	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	• Analiza słuchowa melodii • „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni • Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu • Dyktaty melodyczno-rytmiczne, intrwałowe, atonalne, • Dyktanda programu „Mijusic” • Zapamiętywanie tekstu muzycznego, • „Szybkościowe”(refleks) bez notowania,	II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii • dyktanda melodyczno-rytmiczne, • schematy rytmiczne	
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych - rozpoznawanie:			

Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji

		• Zapis improwizowanych melodii	• interwałowe • Dyktanda programu „Mijusic”	Ocena bieżąca
Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych Interwały harmoniczne, konsonanse i dydonanse	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki • z przyspieszeniem tempa • zwalnianiem tempa • powrotem do tempa Zmiany dynamiczne. Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej. Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji Realizowanie schematów rytmicznych „sposobami” • słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki, • improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie, • słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowanie rytmów w dwugłosie. Ćwiczenia kaligraficzne: • rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach • zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, • dyktanda rytmiczne	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego • umiejętność utrzymywania stałego tempa • prawidłowa reakcja na tempa zmienne • sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych • znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych • Dyktanda rytmiczne programu „Mijusic”	
Rozwijanie inwencji twórczej	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej			lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
Wiadomości ogólnomuzyczne.	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	• Reakcja na barwę współbrzmień dźwięków, • analiza słuchowa składników interwałów, • określanie rozmiaru interwału • intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych	IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.

	• literowe nazywanie słyszanych interwałów • zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych	
– Notacja dźwięków, klucz wiolinowy i basowy.		
– Znajomość klawiatury, nazwy oktaw, znaki powtórzeń, sposoby przedłużania wartości nut	Ćwiczenia na • rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych	
– Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych; metrum; takty proste i złożone.	analiza słuchowo-głosowa składników akordu Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.	
– Chromatyka i enharmonia.	Powtarzanie motywów: • naśladownictwo • ze zmianą kierunku, rytmu i odległości,	V. Umiejętność spostrzegania, kojarzenia i zapamiętywania, improwizacji i kompozycji.
– Interwały, trójdźwięki (przewroty)	Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	
– Budowa gam durowych i molowych	Improwizowanie głosem następników. Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej.	
– Podstawowe rodzaje artykulacji	Tworzenie drugiego głosu.	
– Oznaczenia tempa i dynamiki	Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA III:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągania celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabycie sprawności w gamach do 4 znaków	Śpiewanie gam: 27) nazwami literowymi 28) nazwami stopni 29) rytmizowanych wg. podanych schematów 30) z pominięciem jakiegoś stopnia 31) w kanonie (np.tercje, kwinty) Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo–głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> -umiejętność śpiewania gam do 4 znaków, 37. w równych wartościach, 38. w różnych schematach rytmicznych, 39. od różnych stopni, 40. rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	1. Bieżąco w toku lekcji 2. Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabycie sprawności czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Czytanie ćwiczeń nazwami literowymi i solmizacją w równych oraz zrytmizowanych wartościach z równoczesnym taktowaniem lub wystukiwaniem rytmu (ostinatowym lub kontrapunktowym)	Umiejętność śpiewania z nut w kluczach wiolinowym i basowym c) od podanego pierwszego dźwięku ćwiczenia d) od podanego „a1” (kamerton)	Ocena bieżąca na lekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; tworzenie interwałów złożonych	<u>2. Interwały</u> - umiejętności: • intonowanie interwałów do oktawy w górę i w dół, • intonowanie trytonów z rozwiązaniem, • intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw. oraz ich przewrotów od podanych	
	Śpiewanie a vista	Rozpoznawanie interwałów • w przebiegu melodycznym, • granych melodycznie w różnych rejestrach, • łańcuch interwałów, • ćwiczenie refleksu, • określanie		

		rozmiarów interwału	dźwięków,	
		gra edukacyjna programu „Mijusic”		
	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania	Śpiewanie z nut g) ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne h) ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego i) ćwiczenia z akompaniamentem nauczyciela j) ćwiczenia pamięci i improwizacji k) śpiewanie w dwugłosie l) ćwiczenia beztonacyjne	3. <u>Śpiewanie a vista:</u> - ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) - prostych ćwiczeń beztonacyjnych, - łatwych konstrukcji dwugłosowych, - z akompaniamentem	Sprawdzian kontrolny - forma pisemna, - forma ustna
Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	- Analiza słuchowa melodii „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni - Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu - Dyktaty melodyczno-rytmiczne, intrwałowe, atonalne, - Dyktanda programu „Mijusic” - Zapamiętywanie tekstu muzycznego, „Szybkościowe”(refleks) bez notowania, - Zapis improwizowanych melodii	- ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) - prostych ćwiczeń beztonacyjnych, - łatwych konstrukcji dwugłosowych, - z akompaniamentem	Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych - rozpoznawanie:	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki - z przyspieszeniem tempa - zwalnianiem tempa - powrotem do tempa Zmiany dynamiczne. Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej. Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji	II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii - dyktanda melodyczno-rytmiczne: jedno- i dwugłosowe, - schematy rytmiczne - interwałowe - Dyktanda programu „Mijusic”	Ocena bieżąca
Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych	Realizowanie schematów	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego	

Rozwijanie inwencji twórczej	Interwały harmoniczne, konsonanse i dydonanse	rytmicznych „sposobami” • słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki, • improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie, • słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowane rytmów w dwugłosie.	• umiejętność utrzymywania stałego tempa • prawidłowa reakcja na tempa zmienne • sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych • znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych • Dyktanda rytmiczne programu „Mijusic”	
	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej i przewrotach	Ćwiczenia kaligraficzne: • rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach • zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, • dyktanda rytmiczne		lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
Wiadomości ogólnomuzyczne.	Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach.	• Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, • analiza słuchowa składników interwałów, • określanie rozmiaru interwału • intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych • literowe nazywanie słyszanych interwałów • zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych		Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.
	Dominanta septymowa (czter odźwięk) - w postaci zasadniczej		IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.			
	– Notacja dźwięków,	Ćwiczenia na • rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych analiza słuchowo-głosowa składników akordu Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.		

klucz wiolinowy i basowy.	Granie i śpiewanie kadencji	
– Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych; metrum; takty proste i złożone.	Rozwiązywanie D7 na T w gamach durowych i molowych Prezentacja programu „Mijusic”	Granie i śpiewanie kadencji w tonacjach do 4 znaków, w przewrotach
– Chromatyka i enharmonia.	Powtarzanie motywów:	Budowanie i śpiewanie D7 z określaniem tonacji Gry i testy edukacyjne programu „Mijusic”
– Interwały, trójdźwięki (przewroty)	• naśladownictwo • ze zmianą kierunku, rytmu i odległości,	
– Budowa gam durowych i molowych	Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	V. Umiejętność sposobów, kojarzenia i zapamiętywania, improwizacji i kompozycji.
– Kadencje(bu dowa)	Improwizowanie głosem następników.	
– Dominanta septymowa, postać zasadnicza	Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej. Tworzenie drugiego głosu. Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	
		VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności

KSZTAŁCENIE SŁUCHU – KLASA IV:

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej	Nabycie sprawności w gamach do 5 znaków	Śpiewanie gam: – nazwami literowymi – nazwami stopni – rytmizowanych wg. podanych schematów – z pominięciem jakiegoś stopnia – w kanonie (np. tercje, kwinty) – Rozpoznawanie trybu gam i tetrachordów	<u>I. Słuchowo-głosowe</u> <u>1. Gamy:</u> – -umiejętność śpiewania gam do 5 znaków, – w równych wartościach, – w różnych schematach rytmicznych, – od różnych stopni, – rozpoznawanie trybów gam, tetrachordów	– Bieżąco w toku lekcji – Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Doskonalenie umiejętności śpiewania interwałów	Intonowanie interwałów od wskazanych dźwięków w górę i w dół; tworzenie i intonowanie krótkich motywów opartych na jednym lub dwóch interwałach, tonalnych i oderwanych od tonacji; – tworzenie interwałów złożonych – Rozpoznawanie interwałów – w przebiegu melodycznym, – granych melodycznie w różnych rejestrach, – łańcuch interwałów, – ćwiczenie refleksu, – określanie rozmiarów interwału	<u>2. Interwały</u> - umiejętności: – intonowanie interwałów do oktawy w górę i w dół, – intonowanie trytonów z rozwiązaniem, – intonowanie trójdźwięków dur, moll, zm., zw. oraz ich przewrotów od podanych dźwięków,	– Ocena bieżąca na lekcji
	Usprawnianie czytania nut w kluczach: wiolinowym i basowym	Śpiewanie z nut – ćwiczenia tonalne melodyczno – rytmiczne – ćwiczenia z równoczesnym graniem głosu drugiego – ćwiczenia z akopniamientem nauczyciela – ćwiczenia pamięci i	<u>3. Śpiewanie a vista:</u> – ćwiczeń tonalnych w poznanych tonacjach, nazwami literowymi i solmizacją z	– Sprawdzian kontrolny – forma pisemna, – forma ustna
	Nabywanie umiejętności logicznego zapamiętywania			

Kształcenie poczucia rytmu (metrorytmika)		- improwizacji – śpiewanie w dwugłosie – ćwiczenia beztonacyjne	taktowaniem (w kluczach: wiolinowymi basowym) – ćwiczeń beztonacyjnych, – konstrukcji dwugłosowych, – z akompaniamentem	
	Nabywanie umiejętności utrzymywania stałego tempa, zmiany tempa, dynamiki	Analiza słuchowa melodii – „Śpiewanie wewnętrzne” z wyobraźni – Powtarzanie usłyszanych fragmentów melodii lub rytmu – Dyktaty melodyczno- rytmiczne, intrwałowe, atonalne, – Zapamiętywanie tekstu muzycznego, – „Szybkościowe”(refleks) bez notowania, – Zapis improwizowanych melodii	Zapamiętywanie i odtworzenie na bieżąco, usłyszanego przebiegu melodycznego II. Umiejętność graficznego zapisu słyszanych melodii – dyktanda melodyczno- rytmiczne: jedno- i dwugłosowe, – schematy rytmiczne – interwałowe	
	Nabywanie sprawności w realizowaniu grup rytmicznych	Realizowanie schematów rytmicznych w różnych tempach z zastosowaniem dynamiki – z przyspieszeniem tempa – zwalnianiem tempa – powrotem do tempa – Zmiany dynamiczne. – Bazowanie na przykładach z literatury muzycznej.	III. Poczucie tempa i rytmu wewnętrznego – umiejętność utrzymywania stałego tempa – prawidłowa reakcja na tempa zmienne – sprawność w realizacji poznanych grup rytmicznych – znajomość charakterystycznych rytmów tanecznych	Lekcje sprawdzające hospitowane przez dyrektora lub kierownika sekcji
	Kształcenie słuchu harmonicznego	Utrwalanie umiejętności graficznego zapisu słyszanych schematów rytmicznych Interwały harmoniczne, konsonanse i dysonanse	– Określanie rodzaju tempa dynamiki i artykulacji – Realizowanie schematów rytmicznych „sposobami” – słuchanie rytmu z taktowaniem, stukaniem, klaskaniem, liczeniem wewnętrznym za pomocą sylab rytmicznych z uwzględnieniem zmiany tempa i dynamiki, – improwizowanie melodii do podanych rytmów na dźwiękach gamy, triady, itp., realizacja rytmu w kanonie,	Ocena bieżąca

		– słuchowe zapamiętywanie melodii jednogłosowej; realizowanie rytmów w dwugłosie.		
Rozwijanie inwencji twórczej	Trójdźwięki durowe, molowe, zwiększone i zmniejszone, w postaci zasadniczej i przewrotach	Ćwiczenia kaligraficzne: – rozmieszczanie grup rytmicznych w taktach – zapis schematów rytmicznych jedno- i dwugłosowych, – dyktanda rytmiczne		
Wiadomości ogólnomuzyczne.	Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach.	– Reakcja na barwę współbrzmiących dźwięków, – analiza słuchowa składników interwałów, – określanie rozmiaru interwału	IV. Budowanie oraz rozpoznawanie interwałów i trójdźwięków we wszystkich postaciach.	lekcja sprawdzająca, ocena pracy domowej
	Dominanta septymowa (czter odźwięk) – w postaci zasadniczej i przewrotach	– intonowanie dwugłosowych pochodów interwałowych – literowe nazywanie słyszanych interwałów – zapis interwałów za pomocą symboli cyfrowych –		Odpowiedzi ustne. Sprawdzian testowy.
	Nabywanie sprawności praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.	Ćwiczenia na – rozróżnianie brzmienia trójdźwięków: durowych, molowych, zmniejszonych i zwiększonych – analiza słuchowo-głosowa składników akordu – Triada harmoniczna – funkcje akordów w gamach.	Granie i śpiewanie kadencji w tonacjach do 5 znaków, w przewrotach Budowanie, śpiewanie i rozwiązywanie D7 z określeniem tonacji	– Test i punktowanie gry programu „Mijusic”
	– Gruntowne opanowanie gam majorowych i minorowych, triad i kadencji do 5 znaków	Granie i śpiewanie kadencji Rozwiązywanie D7 i jej przewrotów na T w gamach durowych i molowych Prezentacja programu „Mijusic”	V. Umiejętność spostrzegania, kojarzenia i zapamiętywania	

przyłkuczowy ch		
– Sprawność w posługiwaniu się interwałami prostymi w przebiegu melodycznym i harmoniczny m	Powtarzanie motywów: – naśladownictwo – ze zmianą kierunku, rytmu i odległości, – Dopowiadanie motywów, tworzenie fraz muzycznych, zdań.	– VI. Umiejętność zastosowania w praktyce zdobytej wiedzy i sprawności
– interwały złożone do kwintdecymy włącznie	– Improwizowanie głosem następników. – Tworzenie własnych konstrukcji o budowie okresowej.	
– Opanowanie trójdźwięków - wszystkich postaci – budowanie, intonowanie i rozpoznawani e	– Tworzenie drugiego głosu. – Improwizowanie akompaniamentu rytmicznego	
– Opanowanie D7 – budowa we wszystkich postaciach, rozwiązywani e na T		
– Opanowanie pokrewieństw w tonacji – szczególnie koła kwintowego, dur – moll		
– Enharmonicz na zamiana tonacji – durowych i mollowych		
– Inne skale spoza systemu dur, moll – pentatonika, skale starogreckie, średnio-wiecz ne, całotonaowa, dodekafonicz ne, góralskie, cygańskie		

- Grupowanie wartości rytmicznych w poznanych taktach z zastosowaniem w wszystkich poznanych grupach rytmicznych
- Kadencja doskonała we wszystkich przewrotach
 - budowa i intonowanie
- Durowa gama chromatyczna – regularna i nieregularna

7. AUDYCJE MUZYCZNE – W KLASACH 4(II) – 6(IV)

7.1. Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.7

W realizacji treści programowych przedmiotu Audycje Muzyczne, punktem wyjścia jest literatura muzyczna od średniowiecza do XX wieku. Celem nadrzędnym jest świadomy i profesjonalny odbiór muzyki. Uczniowie zapoznają się z formą kompozycji i jej rozwoju na przestrzeni wieków, rozwijają wrażliwość na estetykę, poznają najlepsze wykonania orkiestrowe, wokalne i instrumentalne. Wpływa to na ich rozwój muzyczny – jako instrumentalisty- i intelektualny. Audycje Muzyczne odbywają się 1x w tygodniu w klasach II – IV (cykl czteroletni); 4-6 (cykl sześcioletni, pod opieką nauczyciela przedmiotu. Sala wyposażona jest w odpowiedni sprzęt audiowizualny, na którym odtwarzane są dzieła ujęte w programie nauczania oraz wg potrzeb uznanych przez nauczyciela.

7.2. Szczegółowe cele edukacyjne

Celem zajęć Audycji Muzycznych jest:

12. Rozbudzanie emocjonalnego stosunku do muzyki
13. Przyswojenie w oparciu o wysłuchane utwory podstawowych wiadomości o budowie utworów muzycznych, o powszechnie stosowanych instrumentach muzycznych (ich wyglądzie, budowie, technice gry i zastosowaniu)
14. Wysłuchanie znacznej liczby utworów muzycznych różnych stylów i epok
15. Wzbogacenie słownictwa muzycznego w zakresie form i gatunków muzycznych, budowy instrumentów i techniki gry na nich (rodzaje artykulacji, rejestry) oraz jego praktyczne zastosowanie przy omawianiu słuchanej muzyki.
16. Kształcenie nawyku słuchania muzyki i reagowania na jej elementy wyrazowe
17. Kształcenie poczucia estetyki
18. Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wrażliwości muzycznej
19. Kształtowanie harmonijnego rozwoju psychicznego ucznia, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności muzycznych
20. Przygotowanie ucznia uzdolnionego muzycznie do kontynuowania nauki w szkole muzycznej II stopnia
21. Przygotowanie do profesjonalnego odbioru muzyki

7.3. Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)

1. Cechy dźwięku a notacja muzyczna (średniowiecze – XX w.)
2. Charakterystyka poszczególnych elementów muzycznych poprzez rozróżnianie typów melodyki, rytmiki, agogiki, dynamiki i artykulacji:
 - Melodyka: kantylenowa, ornamentalna, figuracyjna, melizmatyczna, sylabiczna, wznosząca, opadająca
 - Rytmika: regularna, nieregularna; swobodna i ustalona (periodyczna); taneczna (polka, menuet, gawot, walc, polonez, krakowiak, kujawiak, oberek, mazur); marszowa; metrum parzyste i nieparzyste
 - Artykulacja: legato, staccato, pizzicato, tremolo, glissando
3. Rozróżnianie barw:
 - Instrumentów muzycznych (fortepian, klawesyn, organy, akordeon; skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas; gitara, harfa; flet, obój, klarnet, fagot; trąbka, puzon, waltornia; trójkąt, tamburyn, kotły, ksylofon)
 - Głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas)
 - Zespołów wykonawczych (instrumentalne, wokalne, wokarno – instrumentalne – układy do czterech różnych głosów: duety, tria, tercety, kwartety)
 - Orkiestry (jednorodna, różnorodna)
 - Określanie kolorytów brzmienia głosów, instrumentów, zespołów (np. jednobarwny – wielobarwny, ciemny – jasny, jaskrawy – matowy)
4. Określanie rodzaju ekspresji (wyrazu) w muzyce, ze szczególnym wskazaniem cech muzyki, które ten wyraz wyznaczają (pogodny – żałobny; poważny – żartobliwy; żywiołowy – spokojny; marzycielski – dramatyczny, uroczysty, zwiewny, z gracją, taneczny, marszowy, itp.)
5. Rozróżnianie sposobów kształtowania formalnego (ewolucyjność i szeregowanie) oraz zauważenie podobieństw, powtórzeń i kontrastów w materiale muzycznym z określeniem ich źródła. Rondo, forma zwrotkowa, wariacje.
6. Rozróżnianie podstawowych faktur:
 - Polifoniczna (kanon, inwencja),
 - Homofoniczna
7. Podstawowe wiadomości o formach i gatunkach muzyki wokalne, instrumentalnej i wokarno - instrumentalnej
8. Polska muzyka ludowa (specyfika regionów)
 - Cechy pieśni ludowej,
 - Tańce ludowe i narodowe,
 - Ludowe instrumenty i kapele
9. Tańce obce: czardasz, bolero, tango, polka, walc, samba, rumba, cha – cha
10. Muzyka ilustracyjna, programowa i autonomiczna
11. Podstawowe wiadomości o czołowych kompozytorach polskich i obcych, z uwzględnieniem poprawności pisowni imienia i nazwiska, narodowości, epoki

12. Periodyzacja dziejów muzyki

7.4. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

1. Słuchanie utworów
2. Analiza formalna utworów
3. Rozpoznawanie utworów
4. Pogadanka
5. Nauka krótkich fragmentów (temat charakterystyczny) utworów, zapis na pięciolinii
6. Uczestnictwo w audycjach szkolnych (występy kolegów, audycje szkół wyższych)
7. Uczestnictwo w koncertach filharmonicznych
- 8.

Szczegółowe rodzaje używanych metod opisane są w tabelach zbiorczych dotyczących poszczególnych klas.

7.5. Opis założonych osiągnięć ucznia

1. Rozróżnianie w utworach budowy okresowej, jej rodzajów oraz budowy ewolucyjnej.
2. Poznanie elementów dzieła muzycznego.
3. Umiejętność wyodrębniania i określania rodzaju rytmów słuchanych utworach.
4. Umiejętność określania rodzaju melodii w słuchanych utworach.
5. Określanie rytmu i melodii w słuchanych utworach.
6. Umiejętność określania harmoniki:
 - Modalnej
 - Funkcyjnej
 - Sonorystycznej
7. Określanie najcichszych i najgłośniejszych dźwięków w utworze, zmian dynamiki w jego przebiegu oraz akcentów.
8. Określanie rodziny temp (szybkie, umiarkowane, wolne) i jego zmiany w utworze.
9. Określanie artykulacji w słuchanym utworze.
10. Umiejętność określania barwy w utworze, np.: jasna, ciemna, matowa, jaskrawa, pastelowa, itp.
11. Sprawność w wyodrębnianiu i analizie elementów dzieła muz.
12. Opanowanie wiedzy o partyturze i porządku partyturowym.
13. Umiejętność rozpoznawania barwy brzmienia instrumentów i głosów wokalnych, znajomość ich zapisu.
14. Opanowanie wiedzy o metrum, tempie i charakterystycznych zwrotach rytmicznych polskich tańców- słuchowe rozpoznawanie.
15. Rozróżnianie tańców ludowych i stylizowanych.
16. Określanie budowy słuchanego utworu.
17. Rozpoznanie i umiejętność określenia cech charakterystycznych faktury w słuchanym utworze.
18. Rozpoznawanie epoki muzycznej na podstawie słuchanego utworu.
19. Rozpoznawanie muzyki średniowiecznej monofonicznej i polifonicznej.
20. Umiejętność scharakteryzowania słuchanego utworu pod względem epoki muzycznej i kompozytora.
21. Umiejętność określania omawianych gatunków muzyki instrumentalnej.
22. Opanowanie wiedzy o formach scenicznych.
23. Ugruntowanie wiedzy o stylizacji w muzyce.
24. Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o muzyce nowoczesnej i jej systemach dźwiękowych.
25. Rozpoznawanie epoki i kompozytora.

7.6. Metody oceny osiągnięć ucznia (ewaluacja)

Na Audycjach Muzycznych stosowana jest punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

- Obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie
- Gotowość ucznia do zajęć – koncentracja
- Aktywność na lekcji
- Ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń
- Ocena bieżąca na lekcji
- Sprawdzian kontrolny:
 - forma pisemna
 - forma ustna
- Obserwacja zachowania podczas lekcji otwartych
- Ocena prac domowych

Oceniane są:

- Stopień rozwoju muzycznego i ogólnego
- Zdolności muzyczne (słuch muzyczny, poczucie rytmu itp.)
- Zdolności intelektualne (pamięć, inteligencja itp.)
- Cechy osobowości (dyscyplina, pracowitość, wrażliwość)
- Zainteresowania muzyczne
- Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

7.7. Zestawienie – tabela

AUDYCJE MUZYCZNE KLASA 4 (CYKL 6 – CIO LETNI) ORAZ KLASA II (CYKL 4 – RO LETNI):

<i>Szczegółowe cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Słuchane utwory</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Budowa okresowa a ewolucyjna.	Okres: a) mały, wielki; b) regularny, nieregularny; c) odpowiadający, uzupełniający, okrężny;	Czerwone jabłuszko -mel.lud. L.v.Beethoven Sonata G S. Moniuszko „Kurant” Kurpiowskie mel.lud.	Rozróżnianie w utworach bud. okresowej, jej rodzajów oraz bud. ewolucyjnej.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Elementy dzieła muzycznego.	Budowa ewolucyjna. Wyodrębnienie elementów dzieła muz. 1.Rytm i jego rodzaje.	J.S.Bach Inwencje K.Szymanowski „Źródło Aretuzy” R.Wagner”Tristan i Izolda” F.Chopin Preludium A L.v.Beethoven Sonata cis C.Bohm ”Perpetuum mobile” M.Rimski-Korsakow ”Lot trzmiela” R.Schubert ”Marsz wojskowy” D.Milhaud ”Samba” S.Moniuszko „Morel” G.F.Haendel „Mesjasz” R.Schumann”Marzenie” recytatyw secco, acompanato, aria; Antologia etiudy	Poznanie elementów dzieła muzycznego. Umiejętność wyodrębniania i określania rodzaju rytmu w słuchanych utworach. Umiejętność	Kartkówka - elementy dzieła muz.

	2. Melodia	fortepianowej.	określania rodzaju melodii w słuchanych utworach.	
--	------------	----------------	---	--

	3. Harmonia	F. Couperin utw. clav. F. Chopin Konc. fort. f. II cz. Krótkie utwory z różnych epok lub fr. utworów.	Określanie rytmu i melodii w słuchanych utworach.	Samodzielne określanie rytmu i melodii - sprawdzian pisemny.
	4. Dynamika	Utwory ze średniowiecza renesansu, baroku, klasycyzmu, romantyzmu, impresjonizmu.	Umiejętność określania harmoniki: modalnej, funkcyjnej, sonorystycznej.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
	5. Agogika	J. Łuciuk „Żabia kapela”, „Księżycowa rakietka” D. Kabalewski „Galop” O. di Lasso „Echo” M. Ravel „Bolero” F. Chopin Prel. F G. Tartini Konc. skrz. d A. Dvorak „Tańce słowiańskie” C. Gounod „Faust” - muz. bal. J. S. Bach „Badinerie”, E. Grieg „W grocie Króla Gór” F. Chopin Walc Ges	Określanie najcichszych i najgłośniejszych dźwięków w utw., zmian dynamiki w jego przebiegu oraz akcentów.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
	6. Artykulacja	F. Chopin Konc. fort. f. III cz. G. Gershwin „Błękitna raps.” H. Wieniawski „Kujawiak a” E. Grieg „Taniec Anitry”	Określanie rodziny temp (szybkie, umiar., wolne) i jego zmiany w utworze.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
			Określanie artykulacji w słuchanym utworze.	

Elementy dzieła muzycznego cd.	7. Barwa	C. Saint-Saens „Łabędź”, „Słoń” - w różnej obsadzie; M. Musorgski „Obrazki z wystawy” C. Debussy „Tańczące płatki śniegu” Utwory dobierane na zasadzie stopnia zaawansowania grupy.	Umiejętność określania barwy w utworze, np.: jasna, ciemna, matowa, jaskrawa, pastelowa, itp.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Instrumenty i głosy ludzkie.	Podsumowanie wiad. o elementach dzieła muz. Określanie wszystkich elementów dzieła muz.		Sprawność w wyodrębnianiu i analizie elementów dzieła muz.	Samodzielne określanie elementów dzieła muz. w słuchanym utworze - praca pisemna.
	Porządek	Obsada utworu związana	Opanowanie wiedzy o partyturze i porządku partyturowym.	

Zespoły wykonawcze.	partyturowy. Omówienie w kolejności partyturowej i prezentacja instrumentów i głosów wokalnych oraz ich zapisu.	z omawianym instrumentem, głosem wok. lub zespołem.	Umiejętność rozpoznawania barwy brzmienia instrumentów i głosów wokalnych, znajomość ich zapisu.	Porządek partyturowy (grupy instr. i głosów wok.) - kartkówka.
Tańce polskie.	Omówienie i prezentacja zespołów instrumentalnych, wokalnych i wok.-instr. o różnej liczebności i składzie. Podstawowe wiadomości o tańcach narodowych.	Słuchanie tańców: polonez, krakowiak, mazur, kujawiak, oberek.	Opanowanie wiedzy o metrum, tempie i charakterystycznych zwrotach rytmicznych polskich tańców-słuchowe rozpoznawanie.	Używane klucze i skład kwartetu smyczkowego – kartkówka. Rozpoznawanie tańców polskich – kartkówka.

Stylizacja tańców polskich.	Stylizacja – def., stylizacja w muzyce.	Kujawiak- mel.lud. H.Wieniawski „Kujawiak” Oberek - mel.lud. H.Wieniawski „Obertas” F.Chopin „Mazurki”	Rozróżnianie tańców lud. i stylizowanych.	Rozpoznawanie tańców polskich, z określeniem mel. lud. lub stylizacja – kartkówka.
Budowa utworu.	a) 1-cz. b) AB c) ABA d) rondo e) wariacje	miniatury J.S.Bach tańce, marsze; utwory z klasycyzmu; C.Daquin „Kukułka” ronda z klasycyzmu; W.A.Mozart „La ci darem”, L.v.Beethoven „Nel cor piu”, P.Czajkowski „Wariacje na temat rococo”	Określanie budowy słuchanego utworu.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Faktura utworu.	Faktura – def. rodzaje faktury: a) monodia b) polifonia c) homofonia	Utwory z różnych epok, o różnej harmonice i o zróżnicowanej fakturze.	Rozpoznanie i umiejętność określenia cech charakterystycznych faktury w słuchanym utworze.	Ocena bieżąca w toku lekcji.

Szczegółowe cele edukacyjne	Materiał nauczania	Słuchane utwory	Opis założonych osiągnięć ucznia	Metody oceny osiągnięć ucznia
Muzyka ilustracyjna, programowa i autonomiczna. Utrwalenie materiału z klasy poprzedniej . Tańce obce.	Muzyka ilustracyjna. Muzyka programowa. Muzyka autonomiczna. Obsada, elementy dzieła muzycznego, faktura, forma- powtórzenie. Określanie u słuchanych utworach: a) obsada b) faktura c) forma d) charakter e) elementy dzieła muzycznego. Podstawowe wiadomości o tańcach obcych: ich metrum, tempo, charakterystyczne zwroty rytmiczne, kraj pochodzenia. Wysłuchanie znacznej ilości tańców różnych kompozytorów.	M.Musorgski „Obrazki z wystawy”, R.Schumann „Sceny dziecięce”, C.Debussy „Kącik dziecięcy”, itp. P.Dukas „Uczeń czarnoksiężnika” Utwory z klasycyzmu. Utwory z różnych epok, np.: Bogurodzica, „Benedicamus” W.A.Mozart „Bułeczka z masłem”, J.S.Bach- dawne tańce, B.Mazurek- muz. elektroniczna, L.v.Beethoven- fragmenty symfonii, F.Chopin, K.Szymanowski Tańce różnych kompozytorów z różnych epok: gawot, menuet, walc, polka, habanera, bolero, hopak, trepak, czardasz, tarantela i marsz.	Rozróżnianie muzyki ilustracyjnej, programowej i autonomicznej. Zauważanie motywów przewodnich w utworze. Usprawnienie posługiwania się terminologią muz. i wiedzą opanowaną w poprzednim roku. Opanowanie wiadomości o tańcach obcych, w celu ich rozpoznawania. Rozpoznawanie kompozytorów słuchanych tańców.	Ocena bieżąca w toku lekcji. Samodzielne określanie: obsady, faktury, formy, charakteru i elementów dzieła muz. w słuchanych utworach – praca pisemna (X). Rozpoznawanie tańców obcych, z określeniem metrum, tempa, kraju pochodzenia i kompozytora (XII)

Tańce charakterystyczne. Suita.	Cechy stylistyczne utworów z różnych epok. Suita: a) początki suit, b) suita barokowa, c) klasyczne formy (serenada, divertimento, kasacja),	M.Musorgski „Taniec piskląt w skorupkach”, P.Czajkowski „Taniec wieszczki cukrowej”, E.Grieg „Taniec Anitry”, M.de Falla „Taniec ognia”, S.Prokofiew „Taniec młodej dziewczyny”, „Taniec rycerzy”, A.Chaczaturian „Taniec dziewcząt”; J.S.Bach Suty ang. i fr.	Rozpoznanie epoki muzycznej na podstawie słuchanego utworu (romantyzm, impresjonizm, XXw.)	Ocena bieżąca w toku lekcji.
---	--	---	---	-------------------------------------

Sonata w różnych epokach.	d) suita romantyczna, e) suita w XX w. Sonata: a) barok (<i>da chiesa i da camera</i>, solowa, triowa i <i>concerto grosso</i>),	G.F.Haendel „Muzyka na wodzie”, W.A.Mozart - utwory plenerowe o różnej obsadzie, P.Czajkowski Suita z baletu „Dziadek do orzechów”, E.Grieg „Peer Gynt” I i II, C.Debussy „Suita bergamasque” W.Lutosławski „Mała suita” G.F.Haendel, A.Corelli, A.Vivaldi, D.Scarlatti.	Podstawowe wiadomości o suicie, jej kompozytorach i epokach, w których tworzyli. Odróżnianie sonaty <i>da chiesa</i> od sonaty <i>da camera</i> oraz określanie obsady.	Suita barokowa – kartkówka (I). Ocena bieżąca w toku lekcji.
Sonata cd. Faktura utworu. Gatunki muzyki instrumentalnej.	b) klasycyzm (cykl sonaty klasycznej, forma sonatowa)- analiza słuchowa i z nutami; c) romantyzm; Faktura: a) powtórzenie wiadomości z poprzedniej klasy, b) polifonia i jej rodzaje – fuga (analiza słuchowa i z nutami, schematy ekspozycji), c) homofonia od klasycyzmu do współczesności – przykłady nutowe i słuchane utwory; Gatunki – def.: preludium, pieśń bez słów, romans, kotysanka, barkarola, nokturn, legenda, etiuda, kaprys, toccata, scherzo;	W.A.Mozart „Eine kleine Nachtmusik”, sonata fortepianowa C, symfonia g; L.v.Beethoven Sonata skrzypcowa D; Utwory z różnych epok – przykłady faktury monodycznej, polifonicznej i homofonicznej. J.S.Bach „Das Wohltem- perierte Klavier” I i II, Utwory klasyczne i współczesne; Przykłady omawianych gatunków.	Rozróżnianie sonaty barokowej i klasycznej. Znajomość budowy i umiejętność rozpoznawania formy sonatowej. Rozpoznawanie faktury w słuchanych utworach. Wiadomości o rodzajach polifonii. Określanie kolejności wejść głosów w fudze. Rozpoznawanie w utworach homofonicznych harmoniki funkcyjnej i bezfunkcyjnej. Umiejętność określania omawianych gatunków muz. instrumentalnej.	Forma sonatowa – kartkówka (IV). Rodzaje polifonii lub fuga – kartkówka (V). Ocena bieżąca w toku lekcji. Ocena bieżąca w toku lekcji. Ocena bieżąca w toku lekcji.

Formy wokalne – instrumentalne.	1. Pieśń solowa: a) zwrotkowa, b) zwrotkowa z refrenem, c) zwrotkowo-wariacyjna, d) przekomponowana, e) balladowa; 2. Pieśń chóralna <i>a cappella</i>; 3. Recytatyw: a) <i>secco</i>, b) <i>acomagnato</i>; 4. Aria 5. Motet, madrygał. 6. Kantata. 7. Oratorium, pasja.	F.Schubert, S.Moniuszko, F.Chopin; Wacław z Szamotuł; J.S Bach fragmenty pasji lub oratorium; W.A.Mozart „Czarodziejski flet”; Utwory renesansowe; J.S.Bach- kantaty, dłuższe fragmenty oratorium i pasji; Kompozycje mszalne z różnych epok.	Określanie budowy słuchanych pieśni.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Formy sceniczne.	8. Msza. 1. Opera i dramat muzyczny. 2. Operetka. 3. Balet.	C.Monteverdi, W.A.Mozart, S.Moniuszko, G.Bizet, R.Wagner; J.Offenbach; P.Czajkowski, C.Debussy, S.Prokofiew;	Opanowanie wiedzy o formach wok. – instr. Rozpoznawanie epoki i czołowych kompozytorów. Opanowanie wiedzy o formach scenicznych.	Wielkie formy wok. – instr. estradowe i sceniczne – sprawdzian pisemny (VI). Ocena bieżąca w toku lekcji. Wielkie formy wok. – instr. estradowe i sceniczne – sprawdzian pisemny (VI).

AUDYCJE MUZYCZNE KLASA 6 (CYKL 6 – CIO LETNI) ORAZ KLASA IV (CYKL 4 – RO LETNI)

<i>Szczegóły we cele edukacyjne</i>	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Słuchane utwory</i>	<i>Opis założonych osiągnięć ucznia</i>	<i>Metody oceny osiągnięć ucznia</i>
Przyswojenie podstawowych wiadomości o epokach.	Podział historii muzyki na epoki. Powtórzenie wiadomości opanowanych w poprzednich klasach (elementy dzieła muz., faktura utworu) Starożytność – czas trwania i podstawowe zagadnienia: a) terminologia muzyczna b) skale starogreckie c) instrumenty	Słuchanie utworów z różnych epok.	Rozpoznawanie epoki muzycznej na podstawie słuchanego utworu. Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o starożytności.	Ocena bieżąca w toku lekcji. Kartkówka – podział historii muzyki na okresy. Sprawdzian wiadomości (starożytność – renesans)-(XI) Sprawdzian wiadomości

Utrwalanie nawyku świadomego słuchania utworów muzycznych.	muzyczne d) formy muzyczne Średniowiecze – czas trwania, zagadnienia: a) pismo nutowe b) skale kościelne c) wykonawstwo d) formy chorału gregoriańskiego e) Bogurodzica – zabytek polskiej muzyki średniowiecznej – sporządzenie notatki przez uczniów f) początki wielogłosowości – etapy rozwoju, pojęcie kontrapunktu	Msza gregoriańska Bogurodzica Początki wielogłosowości łacińskiej i polskiej.	Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o średniowieczu. Rozpoznawanie muzyki średniowiecznej monofonicznej i polifonicznej.	(starożytność – renesans)- (XI) Ocena pracy domowej Ocena bieżąca w toku lekcji.
--	---	--	---	---

Przyswojenie podstawowych wiadomości o epokach. Utrwalanie nawyku świadomego słuchania utworów muzycznych. Umiejętność scharakteryzowania słuchanego utworu pod względem epoki i kompozytora.	Renesans – ramy czasowe, rozwój polifonii w Europie w kolejności chronologicznej: a) muzyka angielska i niderlandzka b) muzyka francuska c) muzyka włoska d) szkoła wenecka e) renesansowa muzyka polska inne zagadnienia: a) instrumenty muzyczne b) formy muzyki kościelnej i świeckiej Barok – podział epoki na 3 fazy – charakterystyka każdej fazy, twórczość kompozytorów: a) włoskich b) francuskich c) polskich d) niemieckich inne zagadnienia: a) formy muzyczne – powtórzenie wiadomości z poprzedniego roku c) rozwój instrumentów muzycznych	Utwory kompozytorów niderlandzkich, francuskich, włoskich i polskich – formy muzyki kościelnej i świeckiej. C.Monteverdi, A.Corelli, A.Vivaldi, D.Scarlatti F.Couperin A.Jarzębski, B.Pękiel, M.Mielczewski, S.S.Szarzyński, G.G.Gorczycki J.S.Bach, G.F.Haendel	Rozpoznawanie utworów epoki renesansu. Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o renesansie. Ugruntowanie wiedzy opanowanej w poprzednim roku o formach wok. – instr. i instrumentalnych. Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o baroku.	Ocena bieżąca w toku lekcji. Sprawdzian wiadomości (starożytność – renesans)- (XI) Kartkówka – formy muzyki polifonicznej lub formy wok.- instr. Kartkówka – kompozytorzy polscy. Sprawdzian wiadomości – barok + klasycyzm- - test wyboru (II)
--	--	--	---	--

Przyswojenie podstawowych wiadomości o epokach.	Klasycyzm – znaczenie terminu, ramy czasowe i cechy epoki. 1. Twórczość klasyków wiedeńskich: a) symfonie b) koncerty c) kwartety smyczkowe d) sonaty e) msze f) opery 2. Twórczość polskiego odrodzenia.	J. Haydn, W.A. Mozart, L. v. Beethoven – wyodrębnianie indywidualnych cech twórczości.	Ugruntowanie wiedzy o formie sonatowej i cyklu sonatowym.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Utrwalanie nawyku świadomego słuchania utworów muzycznych.		Utwory kompozytorów polskich.	Umiejętność scharakteryzowania słuchanego utworu pod względem epoki muzycznej i kompozytora.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
Umiejętność scharakteryzowania słuchanego utworu pod względem epoki i kompozytora.	Romantyzm - jego cechy, formy muzyczne i podział : 1. wczesny (I poł. XIXw.) – kompozytorzy i nowopowstałe formy (pieśń solowa, miniatura) 2. późny (II poł. XIXw.) – 3 nurty: a) neoromantyzm i nowopowstałe formy (poemat symfoniczny, dramat muzyczny) b) neoklasycyzm	C. M. v. Weber, F. Schubert, F. Mendelssohn – Bartholdy, R. Schumann F. Liszt, R. Wagner, R. Strauss, G. Mahler J. Brahms, A. Bruckner, M. Reger, C. Franck	Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o romantyzmie, formach muzycznych kontynuowanych i nowopowstałych.	Sprawdzian wiadomości – barok + klasycyzm- test wyboru - (II) Kartkówka – kompozytorzy wczesnego romantyzmu i nowopowstałe formy. Kartkówka – kompozytorzy neoromantyzmu i nowopowstałe formy. Kartkówka – kompozytorzy neoklasycyzmu.

Przyswojenie podstawowych wiadomości o epokach.	c) szkoły narodowe – stylizacja w muzyce	Utwory kompozytorów europejskich szkół narodowych: a) polska b) rosyjska c) czeska d) norweska e) fińska f) hiszpańska	Ugruntowanie wiedzy o stylizacji w muzyce.	Kartkówka – kompozytorzy polskiej szkoły narodowej.
Utrwalanie nawyku świadomego słuchania utworów muzycznych.	Impresjonizm – zmiany w technice kompozytorskiej, powtórzenie wiadomości o elementach dzieła muzycznego (harmonia, dynamika, artykulacja, barwa).	C. Debussy, M. Ravel, K. Szymanowski	Rozpoznawanie utworów epoki romantycznej.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
	Muzyka nowoczesna (XXw.):	Utwory kompozytorów	Ugruntowanie wiedzy o elementach dzieła muzycznego. Rozpoznawanie utworów kompozytorów impresjonistycznych.	Ocena bieżąca w toku lekcji.

Umiejętność scharakteryzowania słuchanego utworu pod względem epoki i kompozytora.	a) kierunki (szkoły narodowe, impresjonizm, neoklasycyzm, ekspresjonizm) b) nowe systemy dźwiękowe – ich twórcy i techniki kompozytorskie. Powtórzenie wiadomości o epokach i kompozytorach.	XXw. Słuchanie utworów z różnych epok.	Opanowanie wiedzy w podstawowym zakresie o muzyce nowoczesnej i jej systemach dźwiękowych. Rozpoznawanie epoki i kompozytora.	Ocena bieżąca w toku lekcji.
--	--	--	---	------------------------------

11. ZAKOŃCZENIE – PODSUMOWANIE OPRACOWANIA

Opracowanie powstawało od czerwca do listopada 2008 r.

W pracach uczestniczyli wszyscy nauczyciele przedmiotów teoretycznych ze szkoły – część bezpośrednio przy tworzeniu dokumentu, część udostępniając opracowania z poprzednich lat.

Program nauczania chóru ujęty został w osobnym dokumencie ze względu na specyfikę przedmiotu.

Kryteria oceniania

Podstawowymi kryteriami ocen jest:

- spełnienie wymagań programowych dla danego roku
- postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych
- opanowanie repertuaru
- systematyczność i pilność ucznia
- wykonanie programu z pamięci

Pracę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

- ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, będący laureatem konkursów i przesłuchań, prezentuje grę bezbłędną muzycznie i technicznie oraz ciekawą artystycznie. Ponadto wykazuje się nienaganną i wzorową postawą w zakresie kultury osobistej oraz poszanowania instrumentów i mienia szkolnego.
- ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń który, prezentuje grę bezbłędną technicznie i muzycznie, opanował zakres materiału obowiązujący w danej klasie
- ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania danej klasy według obowiązującego programu, i prezentuje grę poprawną technicznie i muzycznie
- ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń który, wykonał program z niedociągnięciami muzyczno – technicznymi, intonacyjnymi i pamięciowymi lecz opanował grę na instrumencie umożliwiającą postępy w dalszej nauce przy systematycznej pracy,
- ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum programowego w danej klasie , jego wykonanie utworów charakteryzuje się brakami techniczno – muzycznymi, jednak nie wykluczającymi postępów przy dalszej systematycznej pracy,
- ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum materiału przewidzianego w programie nauczania danej klasy oraz nie rokuje nadziei na dalszy rozwój muzyczno – artystyczny nawet przy intensywnej pracy